

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 78

26 Απριλίου 2016

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4384

Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης
του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Ορισμός - Σκοπός - Νομική μορφή

1. Αγροτικός Συνεταιρισμός, στο εξής ΑΣ, είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια και την αλληλεγγύη των μελών της, τη συλλογική οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μίας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. ΑΣ θεωρούνται και οι αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι συνεταιρισμοί οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας. Οι Δασικοί Συνεταιρισμοί και οι Ενώσεις αυτών, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Ο ΑΣ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσει κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών του στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού του.

3. Για την εκπλήρωση των σκοπών του, ο ΑΣ μπορεί να συνιστά νομικά πρόσωπα, να συμπράττει με καταναλωτικούς ή άλλους συνεταιρισμούς, με νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, με κοινωφελείς οργανισμούς, με επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), με συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών και με φυσικά ή νομικά πρόσωπα στο πλαίσιο της διακρατικής ή και διεπαγγελματικής συνεργασίας. Ο ΑΣ μπορεί, επίσης, να ιδρύει υποκαταστήματα, παραρτήματα ή γραφεία στο εσωτερικό και το εξωτερικό.

4. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του εμπορικού δικαίου και του αστικού κώδικα.

Άρθρο 2

Γυναικείοι συνεταιρισμοί

1. Για τη σύσταση ΑΣ μέλη των οποίων, σύμφωνα με το οικείο καταστατικό μπορούν να γίνουν αποκλειστικά γυναίκες, στο εξής γυναικείοι ΑΣ, απαιτείται ελάχιστος αριθμός πέντε (5) ιδρυτικών μελών.

2. Αν τα μέλη του γυναικείου ΑΣ είναι λιγότερα από δέκα (10), δεν απαιτείται η εκλογή διοικητικού συμβουλίου, εκτός αν προβλέπεται από το καταστατικό του. Εφόσον δεν προβλέπεται η εκλογή διοικητικού συμβουλίου, η διοίκηση του γυναικείου ΑΣ ασκείται από όλα τα μέλη του ή από ένα μέλος που εκλέγεται από αυτά ως διαχειρίστρια, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού.

3. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού εξειδικεύονται συγκεκριμένα μέτρα ανάπτυξης και εφαρμογής θετικών δράσεων για τους ΑΣ και τους γυναικείους ΑΣ, όπως δράσεις πληροφόρησης, δικτύωσης, προβολής και ανταλλαγής τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών, με σκοπό τη στήριξη της συμμετοχής και της απασχόλησης των γυναικών και την ενίσχυση της οικονομικής τους αυτοτέλειας στην αγροτική παραγωγή.

Άρθρο 3

Περιφέρεια - Έδρα - Επωνυμία

1. Η έδρα του ΑΣ, όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή του, και η περιφέρεια του ΑΣ ορίζονται από το καταστατικό του.

2. Η επωνυμία του ΑΣ, εκφράζει υποχρεωτικά τον κύριο σκοπό ή τα αντικείμενα δραστηριότητάς του και περιλαμβάνει την ιδιότητά του ως αγροτικού, καθώς και την έδρα του. Στην επωνυμία του ΑΣ, μπορεί να περιλαμβάνεται και διακριτικός τίτλος. Η επωνυμία διακρίνεται από την επωνυμία άλλου ΑΣ με τον ίδιο σκοπό και την ίδια περιφέρεια. Η επωνυμία χρησιμοποιείται υποχρεωτικά στις συναλλαγές και τις νομικές πράξεις του ΑΣ. Τα έντυπα του ΑΣ αναφέρουν την επωνυμία, την έδρα, τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ), καθώς και τον αριθμό μητρώου ΑΣ, σύμφωνα με το άρθρο 20.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 4

Όροι σύστασης - Καταχώριση καταστατικού

1. Για τη σύσταση ΑΣ απαιτείται η σύνταξη καταστατικού και η υπογραφή του από είκοσι (20) τουλάχιστον πρόσωπα, που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, καθώς και η καταχώριση του καταστατικού στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών που τηρείται στο Ειρηνοδικείο της έδρας του ΑΣ. Από την καταχώριση αυτή, ο ΑΣ αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Για τη σύσταση αλιευτικού ΑΣ και για τη σύσταση ΑΣ στους οποίους συμμετέχουν αποκλειστικά καλλιεργητές βιολογικών προϊόντων απαιτείται ελάχιστος αριθμός δέκα (10) προσώπων.

2. Για την καταχώριση του καταστατικού κατατίθεται από το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο του ΑΣ αίτηση στο Ειρηνοδικείο. Ο ειρηνοδίκης με πράξη του εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεση της αίτησης διατάσσει ή αρνείται την καταχώριση του καταστατικού. Ο ειρηνοδίκης αρνείται την καταχώριση όταν λείπουν τα απαραίτητα στοιχεία του καταστατικού, που προβλέπονται στο άρθρο 5, ή αυτό περιέχει διατάξεις αντίθετες προς το νόμο. Αν αρνηθεί την καταχώριση, με την ίδια πράξη καλεί το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο και του υποδεικνύει τις απαραίτητες διορθώσεις. Κατά της αρνητικής πράξης του ειρηνοδίκη και εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την έκδοσή της, όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει ανακοπή, η οποία εισάγεται στο Ειρηνοδικείο της έδρας του ΑΣ και διακάζεται με τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας.

3. Ύστερα από την καταχώριση, η γραμματεία του Ειρηνοδικείου αποστέλλει εντός τριάντα (30) ημερών στην αρμόδια αρχή του άρθρου 18 αντίγραφο του καταστατικού με την ημερομηνία καταχώρισης.

4. Η διαδικασία του παρόντος άρθρου τηρείται και για την τροποποίηση του καταστατικού του ΑΣ.

5. Ο αριθμός των προσώπων της παραγράφου 1 δεν απαιτείται για:

α) Όσους ΑΣ λειτουργούν κατά τη έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου με λιγότερα από είκοσι (20) μέλη, εφόσον αυτοί έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ και

β) όσους ΑΣ λειτουργούν κατά τη έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου με λιγότερα από είκοσι (20) μέλη και έχουν την έδρα τους σε νησιά εκτός Κρήτης και Εύβοιας, καθώς και σε ορεινές περιοχές, όπως αυτές ορίζονται στην Οδηγία 81/645/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 5

Τύπος - Περιεχόμενο καταστατικού

Το καταστατικό του ΑΣ καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο που χρονολογείται και υπογράφεται από τα ιδρυτικά μέλη και για να είναι έγκυρο πρέπει να καθορίζει τουλάχιστον:

α) Το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο ή την επωνυμία, τον ΑΦΜ και την κατοικία ή έδρα των ιδρυτικών μελών.

β) Την επωνυμία, την έδρα και την περιφέρεια του ΑΣ.

γ) Το σκοπό, τα μέσα επίτευξης του σκοπού, καθώς και τις δραστηριότητες του ΑΣ.

δ) Τις προϋποθέσεις εισόδου, αποχώρησης και διαγραφής των μελών, καθώς και τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις τους και τις επιβαλλόμενες κυρώσεις για τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους προς τον ΑΣ.

ε) Τους όρους σύγκλησης και λειτουργίας, τις αρμοδιότητες και τη διαδικασία εκλογής των οργάνων διοίκησης του άρθρου 11.

στ) Την αξία της υποχρεωτικής και της προαιρετικής συνεταιρικής μερίδας, τον τρόπο και το χρόνο καταβολής της αξίας τους, καθώς και τη διαδικασία απόδοσης των συνεταιρικών μερίδων.

ζ) Την έκταση ευθύνης των μελών.

η) Τον καθορισμό των ελάχιστων ποσοστών επί των πλεονασμάτων χρήσης για το σχηματισμό αποθεματικών.

θ) Τη χρονική διάρκεια του ΑΣ.

ι) Τον ορισμό προσωρινού διοικητικού συμβουλίου για την έγκριση του καταστατικού και το χρόνο σύγκλησης της πρώτης γενικής συνέλευσης για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης.

ια) Τη λύση και εκκαθάριση του ΑΣ.

ιβ) Τους ελεγκτές του άρθρου 21 της πρώτης εταιρικής χρήσης και την αμοιβή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΜΕΛΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 6

Μέλος ΑΣ

1. Μέλος του ΑΣ μπορεί να γίνει φυσικό πρόσωπο, που έχει πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία, απασχολείται σε οποιονδήποτε κλάδο ή δραστηριότητα της αγροτικής οικονομίας που εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του ΑΣ, πληροί τους όρους του καταστατικού του και αποδέχεται να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του.

Εφόσον προβλέπεται στο καταστατικό του ΑΣ, μέλος του μπορεί να γίνει και άλλος ΑΣ και άλλο νομικό πρόσωπο που η δραστηριότητά του είναι αποκλειστικά αγροτική σε έναν τουλάχιστον από τους κλάδους της αγροτικής οικονομίας και εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του ΑΣ. Το ποσοστό συμμετοχής των νομικών προσώπων-μελών καθορίζεται από το καταστατικό.

2. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την εγγραφή στον ΑΣ μελών - επενδυτών, τους όρους και τις προϋποθέσεις εισόδου και εξόδου, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Τα μέλη - επενδυτές είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία μπορούν να συντελέσουν στην επίτευξη των σκοπών του ΑΣ, αλλά δεν υποχρεούνται να συναλλάσσονται με αυτόν. Κατέχουν προαιρετικές συνεταιρικές μερίδες χωρίς τα δικαιώματα ψήφου, εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

Άρθρο 7

Εγγραφή - Αποχώρηση - Διαγραφή μέλους ΑΣ

1. Το διοικητικό συμβούλιο του ΑΣ αποφασίζει αιτιολογημένα για την αποδοχή ή μη της αίτησης εγγραφής προσώπου ως μέλους του ΑΣ στην πρώτη του συνεδρίαση μετά την υποβολή της αίτησης. Η γενική συνέλευση αποφασίζει για τις αιτήσεις εγγραφής που δεν έγιναν δεκτές από το διοικητικό συμβούλιο. Η ιδιότητα του μέλους αποκτάται από την ημερομηνία της απόφασης αποδοχής της αίτησης από το διοικητικό συμβούλιο ή

εάν αυτή δεν έγινε δεκτή, από την ημερομηνία της απόφασης αποδοχής της αίτησης από τη γενική συνέλευση και με την προϋπόθεση ότι ο αιτών έχει καταβάλει το ποσοστό της αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής μερίδας που προβλέπεται στο καταστατικό, σύμφωνα με το άρθρο 9. Δεν εγγράφονται μέλη ΑΣ κατά το χρονικό διάστημα των τριών (3) μηνών πριν την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου. Τα ιδρυτικά μέλη αποκτούν τη συνεταιριστική ιδιότητα από την καταχώριση του καταστατικού στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών που τηρείται στο Ειρηνοδικείο και με την προϋπόθεση ότι έχουν καταβάλει το ποσοστό της αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής μερίδας που προβλέπεται στο καταστατικό, σύμφωνα με το άρθρο 9.

2. Κάθε μέλος του ΑΣ μπορεί να αποχωρήσει από αυτόν οποτεδήποτε, αφού προειδοποιήσει έγκαιρα εγγράφως το διοικητικό συμβούλιο. Κατά παρέκκλιση του προηγούμενου εδαφίου, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει, για συγκεκριμένους λόγους, την υποχρεωτική παραμονή των μελών του ΑΣ για ορισμένο διάστημα, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του.

3. Η διαγραφή μέλους του ΑΣ μπορεί να αποφασιστεί με αιτιολογημένη απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μετά από ακρόαση του μέλους. Το καταστατικό του ΑΣ καθορίζει τους λόγους και τη διαδικασία διαγραφής του μέλους.

4. Το μέλος μπορεί να προσφύγει κατά της απόφασης διαγραφής του στη γενική συνέλευση του ΑΣ. Η προσφυγή πρέπει να περιλαμβάνεται, με ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου, ως θέμα της ημερήσιας διάταξης στην πρώτη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης μετά την άσκηση της προσφυγής, η οποία συγκαλείται μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία της προσφυγής. Η απόφαση της γενικής συνέλευσης επί της προσφυγής λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία μετά από ακρόαση του μέλους που διαγράφηκε. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους επέρχεται με την κοινοποίηση της απορριπτικής επί της προσφυγής απόφασης της γενικής συνέλευσης ή όταν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που ορίζεται στο καταστατικό για την άσκηση της προσφυγής της παρούσας παραγράφου.

5. Μετά την αποχώρηση ή τη διαγραφή του μέλους του ΑΣ, οι συνεταιρικές μερίδες του επιστρέφονται στην ονομαστική τους αξία μέσα σε ένα (1) έτος από την ημερομηνία που το μέλος έχασε τη συνεταιριστική του ιδιότητα.

Άρθρο 8

Δικαιώματα και υποχρεώσεις μέλους

1. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του μέλους προς τον ΑΣ, ορίζονται από το καταστατικό, σύμφωνα με την περίπτωση δ' του άρθρου 5, το οποίο πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά διατάξεις που ρυθμίζουν:

α) Τη συμμετοχή του μέλους στις γενικές συνελεύσεις του ΑΣ.

β) Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

γ) Τη συμμετοχή στη διανομή των πλεονασμάτων της διαχειριστικής χρήσης.

δ) Τη συμμετοχή του μέλους στις δραστηριότητες και στις συναλλαγές του ΑΣ, σύμφωνα με τους σκοπούς του, χωρίς διάκριση. Ειδικότερα, το καταστατικό ορίζει τα είδη συμμετοχής ή τις ελάχιστες προϋποθέσεις

συμμετοχής, καθώς και τους λόγους και τη διαδικασία απαλλαγής από τις υποχρεώσεις αυτές.

ε) Την υποχρέωση αποχής από δραστηριότητες ανταγωνιστικές με εκείνες του ΑΣ ή από πράξεις που μπορούν με οποιονδήποτε τρόπο να βλάψουν τα συμφέροντα του ΑΣ.

στ) Τη συμμετοχή των μελών στη συνεταιριστική εκπαίδευση.

ζ) Το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών, την πορεία των υποθέσεων και την οικονομική κατάσταση του ΑΣ.

η) Το δικαίωμα του μέλους να λαμβάνει αντίγραφα ή αποσπάσματα του καταστατικού και του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας, αν υπάρχει, των βιβλίων του ΑΣ, των αποφάσεων των οργάνων διοίκησης του ΑΣ και των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων του, καθώς και τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων αυτών.

2. Το μέλος του ΑΣ πρέπει να ασκεί τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, τους όρους του καταστατικού του ΑΣ και τις αποφάσεις των οργάνων διοίκησης του ΑΣ.

3. Στο καταστατικό του ΑΣ προβλέπεται το ποσοστό της παραγωγής που το κάθε μέλος υποχρεούται να παραδίδει στον ΑΣ, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο του ογδόντα τοις εκατό (80%) της ετήσιας παραγωγής του μέλους. Η γενική συνέλευση του ΑΣ αποφασίζει κάθε χρόνο για τον όγκο των προϊόντων, αυτούσιων ή μεταποιημένων, που πρόκειται να εμπορευθεί, σύμφωνα με την παραγωγή του κάθε μέλους, όπως προκύπτει από την ενιαία δήλωση καλλιέργειας/εκτροφής, καθώς και από την αίτηση για την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης ή άλλο επίσημο έγγραφο αρμόδιας αρχής. Στο καταστατικό του ΑΣ προβλέπεται το ποσοστό κάθε είδους εφοδίων, απαραίτητων για τις ανάγκες των εκμεταλλεύσεων ή της οικιακής τους οικονομίας, που το μέλος υποχρεούται να προμηθεύεται από τον ΑΣ.

4. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης που λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 14, το μέλος μπορεί να απαλλάσσεται από την υποχρέωση της παραγράφου 3, εφόσον: α) έχει αντικειμενική αδυναμία να εκπληρώσει την ανωτέρω υποχρέωση ή συντρέχουν άλλοι σοβαροί λόγοι, β) πριν από την ένταξή του στον ΑΣ είχε συνάψει αποδεδειγμένα συμβάσεις πώλησης των προϊόντων τους σε τρίτους, εφόσον ο ΑΣ έχει ενημερωθεί έγκαιρα για τη διάρκεια, τον όγκο παραγωγής και τις λοιπές λεπτομέρειες της σύμβασης και γ) ο ΑΣ αδυνατεί να απορροφήσει την προσφερόμενη παραγωγή.

5. Η μη παράδοση της παραγωγής στον ΑΣ ή η μη προμήθεια των εφοδίων από αυτόν, σύμφωνα με την παράγραφο 3 από μέλος του, συνεπάγεται τη διαγραφή του μέλους αυτού παράλληλα με κάθε άλλη κύρωση που τυχόν προβλέπεται από το καταστατικό του.

6. Η προσωπική εργασία που παρέχει το μέλος του ΑΣ προς αυτόν, ανάλογα με τις ανάγκες του, συνιστά άσκηση δικαιώματος της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 και δεν θεωρείται ότι παρέχεται στο πλαίσιο σχέσης εξαρτημένης εργασίας. Ο ΑΣ εκδίδει παραστατικό σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 8 του ν. 4308/2014 (Α' 251) για την παρασχεθείσα προσωπική εργασία. Η αξία της προσωπικής εργασίας μεταφέρεται στο πλεόνασμα του ΑΣ της οικείας διαχειριστικής χρήσης και

διανέμεται στα δικαιούχα μέλη σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 4 του άρθρου 23.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΜΕΡΙΔΕΣ - ΕΥΘΥΝΗ ΜΕΛΟΥΣ ΑΣ

Άρθρο 9

Συνεταιριστικό κεφάλαιο - Συνεταιρική μερίδα

1. Η συνεταιρική μερίδα είναι το ελάχιστο χρηματικό ποσό συμμετοχής κάθε μέλους στο κεφάλαιο του ΑΣ. Κάθε μέλος συμμετέχει στον ΑΣ με μία (1) υποχρεωτική μερίδα και έχει μία ψήφο στη γενική συνέλευση του ΑΣ. Το ύψος του ποσού και οι προϋποθέσεις καταβολής της μερίδας ορίζονται από το παρόν άρθρο και το καταστατικό. Η συνεταιρική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για όλα τα μέλη. Η μεταβολή της αξίας της συνεταιρικής μερίδας του ΑΣ γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης και με τροποποίηση του καταστατικού του. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει όρους και προϋποθέσεις για την απόκτηση από κάθε μέλος προαιρετικών μερίδων χωρίς δικαίωμα ψήφου. Προαιρετικές μερίδες κατέχουν και τα μέλη - επενδυτές της παραγράφου 2 του άρθρου 6, εφόσον το καταστατικό του ΑΣ προβλέπει την εγγραφή τους. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει προνόμια υπέρ των προαιρετικών μερίδων.

2. Αν μέλη ΑΣ που υφίστανται και λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κατέχουν πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες είτε επιστρέφονται οι μερίδες αυτές στην ονομαστική τους αξία, αυξημένη ή μειωμένη, ανάλογα με τα αποτελέσματα της τελευταίας χρήσης είτε μετατρέπονται σε προαιρετικές μερίδες, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού.

3. Το πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον της ονομαστικής αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής μερίδας, καταβάλλεται με την εγγραφή του μέλους. Το υπόλοιπο ποσοστό καταβάλλεται το αργότερο μέσα σε ένα χρόνο από την εγγραφή του, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει βραχύτερο διάστημα.

4. Αν το καταστατικό δεν απαγορεύει τη μεταβίβαση της συνεταιρικής μερίδας, αυτή είναι δυνατή μόνο με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ΑΣ, σε πρόσωπο που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 6.

5. Σε περίπτωση θανάτου μέλους του ΑΣ, ο κληρονόμος, μετά από αίτησή του ή όταν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, αυτός που υποδείχθηκε με έγγραφη συμφωνία τους, υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πέθανε, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου.

6. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, οι συνεταιρικές μερίδες του μέλους που πέθανε αποδίδονται στους κληρονόμους στην ονομαστική τους αξία, μετά από αίτησή τους, μέσα σε ένα (1) έτος από την ημερομηνία θανάτου του μέλους.

Άρθρο 10

Ευθύνη και υποχρεώσεις του μέλους προς τρίτους

1. Η ευθύνη του μέλους του ΑΣ για τις υποχρεώσεις του προς τρίτους είναι επικουρική και περιορίζεται μέχρι του ορίου που καθορίζεται από το καταστατικό και το οποίο μπορεί να είναι ίσο με το ποσό της υποχρεωτικής μερίδας ή με ακέραιο πολλαπλάσιο του ποσού αυτής.

2. Το μέλος έχει την ευθύνη της παραγράφου 1 και μετά την έξοδό του από τον ΑΣ, για υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν όταν ήταν μέλος ή για προηγούμενες υποχρεώσεις, τις οποίες αποδέχθηκε κατά την εγγραφή του.

3. Αξιώσεις τρίτων, από την ευθύνη του μέλους του ΑΣ κατά τις παραγράφους 1 και 2, παραγράφονται μετά την παρέλευση πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκαν.

4. Η ευθύνη του μέλους παύει οπωσδήποτε μετά την πάροδο ενός (1) έτους από το πέρας της πτώχευσης ή της εκκαθάρισης του ΑΣ, εκτός αν μέσα στο έτος έχει ασκηθεί εναντίον του αγωγή.

5. Δεν απαγγέλλεται προσωπική κράτηση των μελών του ΑΣ για υποχρεώσεις του ΑΣ προς τρίτους και το Δημόσιο, καθώς και για υποχρεώσεις μεταξύ μελών και ΑΣ.

6. Οι δανειστές μέλους ΑΣ για την ικανοποίηση αξιώσεών τους κατά του μέλους, δεν έχουν δικαίωμα επί της περιουσίας του ΑΣ ή των πλεονασμάτων χρήσεων ή των συνεταιρικών μερίδων, υποχρεωτικών ή προαιρετικών των υπολοίπων μελών.

7. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση ή στη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, για οφειλές των μελών προς τρίτους:

α) Το αντάλλαγμα για τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων που έχουν παραχωρηθεί στον ΑΣ.

β) Τα προϊόντα της παραγωγής των μελών που παραδόθηκαν στον ΑΣ για πώληση ή διάθεση στην αγορά, αυτούσια ή μετά από μεταποίηση ή επεξεργασία.

γ) Το τίμημα των προϊόντων της περίπτωσης β'.

δ) Η υποχρεωτική και προαιρετική συνεταιρική μερίδα.

8. Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση στα χέρια του ΑΣ, ως τρίτου, χρημάτων τα οποία έχουν ληφθεί από πιστωτικά ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους, καθώς και παροχές σε είδος του ΑΣ προς τα μέλη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 11

Όργανα διοίκησης

Όργανα διοίκησης του ΑΣ είναι:

α) Η γενική συνέλευση,

β) το διοικητικό συμβούλιο και

γ) το εποπτικό συμβούλιο, εφόσον ο αριθμός των μελών του ΑΣ είναι μεγαλύτερος από τριάντα (30). Αν τα μέλη του ΑΣ είναι λιγότερα από τριάντα (30), δεν απαιτείται εκλογή εποπτικού συμβουλίου, εκτός αν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό.

Άρθρο 12

Γενική συνέλευση - Αρμοδιότητες - Σύγκληση

1. Η γενική συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο του ΑΣ. Στη γενική συνέλευση μετέχουν αυτοπροσώπως όλα τα μέλη που έχουν εκπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οικονομικές τους υποχρεώσεις προς τον ΑΣ. Στη γενική συνέλευση κάθε μέλος έχει μία (1) ψήφο. Η γενική συνέλευση αποφασίζει για κάθε θέμα για το οποίο δεν προβλέπεται απόφαση από άλλο αρμόδιο όργανο. Στην έναρξη της συνεδρίασης η γενική συνέλευση εκλέγει από τα μέλη της πρόεδρο, γραμματέα και εφορευτική επιτροπή. Δεν εκλέγεται πρόεδρος της γενικής συνέλευσης μέλος του διοικητικού συμβουλίου του ΑΣ.

2. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης ανήκουν:

- α) Η τροποποίηση του καταστατικού.
- β) Η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας, η λύση και η αναβίωση του ΑΣ.
- γ) Η εκλογή και η ανάκληση των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- δ) Η έγκριση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων του άρθρου 22 και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων της χρήσης.
- ε) Η επιβάρυνση των μελών από τυχόν ζημιές.
- στ) Η μεταβολή της αξίας της συνεταιρικής μερίδας.
- ζ) Η επιβολή εισφοράς στα μέλη.
- η) Η έγκριση του προγράμματος επιχειρηματικής δράσης και ανάπτυξης του ΑΣ, καθώς και του αντίστοιχου προϋπολογισμού.
- θ) Η έγκριση του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.
- ι) Η απαλλαγή από κάθε ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- ια) Η ψήφιση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης Προσωπικού.
- ιβ) Η απόφαση για την αγορά και πώληση ακινήτων.
- ιγ) Η απόφαση για τη συγκρότηση και λειτουργία από τα μέλη του ΑΣ Ομάδων Παραγωγών ή Οργανώσεων Παραγωγών, που αντιστοιχούν στους κλάδους παραγωγής και στα βασικά προϊόντα του ΑΣ.
- ιδ) Ο ορισμός των ελεγκτών του άρθρου 21 για την επόμενη οικονομική χρήση και ο καθορισμός της αμοιβής τους.
- ιε) Η απόφαση απαλλαγής της παραγράφου 4 του άρθρου 8 από την υποχρέωση της παραγράφου 3 του άρθρου 8.
- ιστ) Κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται στον παρόντα νόμο και στο καταστατικό.

3. Η γενική συνέλευση μπορεί, με απόφασή της, να μεταβιβάζει την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, των περιπτώσεων ια' και ιγ' της παραγράφου 2 στο διοικητικό συμβούλιο.

4. Η γενική συνέλευση συγκαλείται σε τακτική συνεδρίαση από το διοικητικό συμβούλιο με πρόσκληση στην οποία περιλαμβάνονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, μία (1) φορά το χρόνο και συνεδριάζει στην έδρα του ΑΣ μέσα σε έξι (6) το πολύ μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης. Η διαδικασία σύγκλησης της γενικής συνέλευσης και διεύθυνσης των εργασιών της, ορίζεται από το καταστατικό.

5. Η γενική συνέλευση συγκαλείται σε έκτακτη συνεδρίαση από το διοικητικό συμβούλιο για λόγους που προβλέπονται από το νόμο ή το καταστατικό ή όταν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του ΑΣ.

6. Το ένα πέμπτο (1/5) των μελών του ΑΣ μπορεί να ζητήσει από το διοικητικό συμβούλιο τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης με την υποχρεωτική αναφορά στην αίτησή του των προς συζήτηση θεμάτων. Το εποπτικό συμβούλιο του ΑΣ μπορεί να ζητήσει από το διοικητικό συμβούλιο τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης, όταν προκύπτει ανάγκη μετά από έλεγχο που έχει ασκήσει. Αν το διοικητικό συμβούλιο δεν συγκαλέσει τη γενική συνέλευση μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την υποβολή της αίτησης, τα παραπάνω μέλη ή το εποπτικό συμβούλιο έχουν το δικαίωμα σύγκλησής της.

7. Σε ΑΣ με περισσότερα από πεντακόσια (500) μέλη, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την εκλογή αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης. Τα μέλη της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης εκλέγονται από τη γενική συνέλευση της παραγράφου 1. Ο ελάχιστος αριθμός των μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης ορίζεται στα τετρακόσια (400) μέλη. Ο αριθμός των τετρακοσίων (400) μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης αυξάνεται κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) για τα επιπλέον μέλη του ΑΣ με πεντακόσια ένα (501) έως τρεις χιλιάδες (3.000) μέλη. Σε ΑΣ με περισσότερα από τρεις χιλιάδες (3.000) μέλη, ο αριθμός των μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης δεν μπορεί να είναι μικρότερος των χιλίων πεντακοσίων (1.500) μελών. Ο ακριβής αριθμός των μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης, τα καθήκοντά τους και ο τρόπος ανάκλησής τους καθορίζονται από το καταστατικό.

Στους ΑΣ που λειτουργεί αντιπροσωπευτική γενική συνέλευση, μπορεί να συγκαλείται έκτακτη γενική συνέλευση του συνόλου των μελών του ΑΣ μετά από αίτημα του ενός εικοστού (1/20) τουλάχιστον των μελών του προς το διοικητικό συμβούλιο, για σπουδαίους λόγους που αφορούν την οικονομική κατάσταση ή/και τη σημαντική μείωση των δραστηριοτήτων του ΑΣ.

8. Η σύγκληση από το διοικητικό συμβούλιο έκτακτης γενικής συνέλευσης του συνόλου των μελών του ΑΣ είναι υποχρεωτική, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνονται τα θέματα των περιπτώσεων α', β' και γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 13.

Άρθρο 13 Απαρτία γενικής συνέλευσης

1. Η γενική συνέλευση συνεδριάζει νόμιμα, εφόσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης ο αριθμός των μελών που παρίστανται ή εκπροσωπούνται σε αυτήν και έχουν δικαίωμα ψήφου είναι μεγαλύτερος από το ήμισυ (1/2) του συνολικού αριθμού των μελών του ΑΣ που έχουν δικαίωμα ψήφου.

2. Αν διαπιστωθεί έλλειψη απαρτίας κατά την έναρξη της συνεδρίασης, η γενική συνέλευση συνέρχεται, χωρίς νέα πρόσκληση, στον ίδιο τόπο, την ίδια ημέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης. Στην επαναληπτική αυτή συνεδρίαση, απαρτία υπάρχει, οποιοσδήποτε και αν είναι ο αριθμός των παριστάμενων ή εκπροσωπούμενων μελών του ΑΣ που έχουν δικαίωμα ψήφου.

3. Κατ' εξαίρεση, αν πρόκειται για αποφάσεις που αφορούν στη:

- α) Μεταβολή του σκοπού του ΑΣ,
- β) συγχώνευση με άλλον ΑΣ,
- γ) λύση του ΑΣ,
- δ) τροποποίηση του καταστατικού του ΑΣ,
- ε) απαλλαγή της παραγράφου 4 του άρθρου 8 από την υποχρέωση της παραγράφου 3 του άρθρου 8, η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει νόμιμα, εφόσον στην έναρξη της συνεδρίασης παρίστανται ή εκπροσωπούνται σε αυτήν τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του ΑΣ που έχουν δικαίωμα ψήφου. Αν δεν συντελεστεί η απαρτία αυτή, η γενική συνέλευση συνέρχεται σε επαναληπτική συνεδρίαση, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην παράγραφο 2 και βρίσκεται σε απαρτία,

εφόσον στην έναρξη της συνεδρίασης παρίσταται ή εκπροσωπείται σε αυτήν το ήμισυ (1/2) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών που έχουν δικαίωμα ψήφου.

4. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα συγκεκριμένα θέματα, στα οποία για τη λήψη των αποφάσεων απαιτείται η απαρτία της παραγράφου 3.

Άρθρο 14 **Αποφάσεις γενικής συνέλευσης**

1. Η γενική συνέλευση αποφασίζει για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τον παρόντα νόμο ή το καταστατικό. Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης είναι υποχρεωτικές για όλα τα μέλη του ΑΣ, έστω και αν διαφωνούν ή είναι απόντα.

2. Κατ' εξαίρεση, η γενική συνέλευση αποφασίζει με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των παρόντων μελών για:

- α) Τη μεταβολή του σκοπού του ΑΣ.
  - β) Τη συγχώνευση με άλλον ΑΣ.
  - γ) Τη λύση του ΑΣ.
  - δ) Την τροποποίηση του καταστατικού του ΑΣ.
  - ε) Την απαλλαγή της παραγράφου 4 του άρθρου 8 από την υποχρέωση της παραγράφου 3 του άρθρου 8.
- Το καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα θέματα στα οποία, για τη λήψη αποφάσεων, απαιτείται η πλειοψηφία που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο.

3. Η γενική συνέλευση αποφασίζει με μυστική ψηφοφορία για τα θέματα που αφορούν:

- α) Αρχαιρεσίες.
- β) Απαλλαγή από την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- γ) Έγκριση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων του άρθρου 22.
- δ) Προσωπικά θέματα.
- ε) Ανάκληση των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- στ) Διαγραφή μέλους ΑΣ.
- ζ) Οποιοδήποτε άλλο θέμα, εφόσον το ζητήσει το ένα πέμπτο (1/5) τουλάχιστον των μελών που παρίστανται στη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης όπου λαμβάνεται η απόφαση.

4. Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν απαλλαγούν από την ευθύνη ή δεν εγκριθούν οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του άρθρου 22, η γενική συνέλευση, στην ίδια συνεδρίαση, μετά την ανάγνωση της έκθεσης των ελεγκτών, αποφασίζει για την ανάκληση ή μη των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ανακληθούν, η γενική συνέλευση, στην ίδια συνεδρίαση, εκλέγει προσωρινό διοικητικό συμβούλιο, το οποίο υποχρεούται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών να συγκαλέσει νέα γενική συνέλευση των μελών του ΑΣ, με θέμα την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.

5. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δικαιούνται να μετάσχουν στην ψηφοφορία για τα θέματα της απαλλαγής από την ευθύνη τους.

Άρθρο 15 **Προσβολή αποφάσεων γενικής συνέλευσης**

1. Αποφάσεις της γενικής συνέλευσης που είναι αντίθετες στο νόμο ή στο καταστατικό είναι άκυρες.

2. Η ακυρότητα των αποφάσεων της παραγράφου 1 κηρύσσεται με απόφαση του Ειρηνοδικείου της έδρας

του ΑΣ, μετά από αίτηση μέλους του ΑΣ ή της αρμόδιας αρχής του άρθρου 18 ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της απόφασης από τη γενική συνέλευση και κοινοποιείται στον ΑΣ.

3. Η απόφαση του Ειρηνοδικείου που εκδίδεται, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο υπόκειται σε έφεση, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Δικαίωμα άσκησης έφεσης έχει και η αρμόδια αρχή του άρθρου 18. Αν η απόφαση δεν επιδοθεί, η έφεση ασκείται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης.

Άρθρο 16 **Διοικητικό και εποπτικό συμβούλιο**

1. Το διοικητικό και το εποπτικό συμβούλιο εκλέγονται από τη γενική συνέλευση με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. Μέλη του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου μπορεί να εκλεγούν φυσικά πρόσωπα μέλη του ΑΣ, καθώς και οι νόμιμοι εκπρόσωποι των νομικών προσώπων μελών του ΑΣ. Ο αριθμός των μελών τους ορίζεται από το καταστατικό και είναι πάντοτε περιττός. Τα μέλη δεν μπορεί να είναι λιγότερα από τρία (3). Η διάρκεια της θητείας των μελών του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου ορίζεται από το καταστατικό και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ετών ούτε μεγαλύτερη των πέντε (5) ετών. Οι πρόεδροι των δύο συμβουλίων μπορούν να εκλεγούν μόνο για δύο (2) συνεχόμενες θητείες και ανακαλούνται ελεύθερα από τη γενική συνέλευση. Οι ιδιότητες μέλους του διοικητικού και μέλους του εποπτικού συμβουλίου δεν επιτρέπεται να συμπίπτουν. Μεταξύ των μελών του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου δεν επιτρέπεται να υπάρχει συγγενική σχέση πρώτου βαθμού, εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

2. Αν τρεις (3) μήνες πριν από την εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου, ο αριθμός προσωπικού του ΑΣ είναι μεγαλύτερος από είκοσι (20) άτομα, στο διοικητικό συμβούλιο μετέχει εκπρόσωπος του παραπάνω προσωπικού, ως επιπλέον μέλος του. Ο εκπρόσωπος αυτός συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου μόνο σε θέματα προσωπικού.

3. Το διοικητικό συμβούλιο εκπροσωπεί τον ΑΣ δικαστικώς και εξωδίκως. Την εκπροσώπησή του αυτή μπορεί να την αναθέτει στον πρόεδρο ή σε άλλο μέλος του ή στον κατά την παράγραφο 11 γενικό διευθυντή ή διευθυντή. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί επίσης να αναθέτει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλος αυτού ή σε στέλεχος ή υπάλληλο του ΑΣ.

4. Το διοικητικό συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα και είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά στη διοίκηση του ΑΣ, στη διαχείριση της περιουσίας και των υποθέσεων του και στην επιδίωξη του σκοπού του. Οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου καθορίζονται στο καταστατικό.

5. Το εποπτικό συμβούλιο ελέγχει τις πράξεις του διοικητικού συμβουλίου και την τήρηση των διατάξεων του νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης. Το εποπτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα και υποχρέωση να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγράφου ή στοιχείου του ΑΣ και να παρακολουθεί την πορεία των υποθέσεων του ΑΣ. Το επο-

πτικό συμβούλιο μπορεί να υποβάλλει προτάσεις στο διοικητικό συμβούλιο, για τη βελτίωση των οικονομικών μεγεθών, την ανάπτυξη του ΑΣ και εισηγείται προγράμματα συνεταιριστικής εκπαίδευσης των υπηρεσιακών και αιρετών στελεχών, καθώς και των μελών του ΑΣ. Το εποπτικό συμβούλιο αν διαπιστώσει παραβάσεις του νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης υποδεικνύει στο διοικητικό συμβούλιο την επανόρθωσή τους με σχετική έκθεσή του και συγκαλεί γενική συνέλευση, όταν θεωρεί ότι πρόκειται για σοβαρές παραβάσεις που μπορεί να βλάψουν τα συμφέροντα του ΑΣ. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, το εποπτικό συμβούλιο υποβάλλει τη σχετική έκθεσή του και στην αρμόδια αρχή του άρθρου 18.

6. Το διοικητικό και το εποπτικό συμβούλιο βρίσκονται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί τα παρόντα μέλη να είναι λιγότερα από τρία (3). Το διοικητικό και το εποπτικό συμβούλιο αποφασίζουν με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών.

7. Τα μέλη του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου ευθύνονται προσωπικά και εις ολόκληρον έκαστο για κάθε ζημιά που προκάλεσαν στον ΑΣ κατά την άσκηση των καθηκόντων τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι αξιώσεις του ΑΣ παραγράφονται πέντε (5) έτη αφού του ο ΑΣ διαπίστωσε τη ζημιά, εκτός αν πρόκειται για ζημιά από δόλο, οπότε παραγράφονται μετά από δέκα (10) έτη. Σε κάθε περίπτωση επί της παραγραφής αξιώσεων του ΑΣ κατά των μελών του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου από αδικοπραξία, εφαρμόζεται το τρίτο εδάφιο του άρθρου 937 του Αστικού Κώδικα.

8. Μέλος του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου δεν μπορεί να ψηφίζει στις συνεδριάσεις του για θέματα που αφορούν το ίδιο το μέλος, το σύζυγο ή συγγενείς του εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και δεύτερου βαθμού.

9. Αν ο πρόεδρος ή μέλος του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου είναι αντίδικοι του ΑΣ, αυτός εκπροσωπείται κατά την αντίστοιχη δίκη από μέλος του, ειδικώς εξουσιοδοτημένο από τον ΑΣ για το σκοπό αυτό, εκτός αν η γενική συνέλευση διορίσει ειδικούς εκπροσώπους.

10. Τα μέλη του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου δεν αμείβονται. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης μπορεί να προβλέπεται αμοιβή του Προέδρου του διοικητικού συμβουλίου, εφόσον ο κύκλος εργασιών του ΑΣ υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ.

Το καταστατικό του ΑΣ μπορεί να προβλέπει την παροχή στα μέλη του διοικητικού και εποπτικού Συμβουλίου:

α) Εξόδων κίνησης, διαμονής και αποζημίωσης για υπηρεσίες εκτός της Περιφερειακής Ενότητας που βρίσκεται η έδρα του ΑΣ, και

β) εξόδων παράστασης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των συμβουλίων αυτών.

Το ύψος των εξόδων κίνησης, διαμονής και παράστασης των μελών του διοικητικού και του εποπτικού Συμβουλίου καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση του διοικητικού συμβουλίου.

11. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα διορισμού από το διοικητικό συμβούλιο γενικού διευθυντή ή διευθυντή στον οποίο να ανατίθεται με σύμβαση η μερική ή ολική άσκηση των εξουσιών και αρμοδιοτήτων του διοικητικού συμβουλίου, εκτός από εκείνες που,

κατά το νόμο ή το καταστατικό, απαιτούν συλλογική ενέργεια, καθώς και τη διεύθυνση και διαχείριση των υποθέσεων του ΑΣ. Ο διορισμός γενικού διευθυντή ή διευθυντή στους ΑΣ με κύκλο εργασιών πάνω από ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, είναι υποχρεωτικός. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου καθορίζονται τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις και οι αρμοδιότητες του γενικού διευθυντή ή διευθυντή. Ο γενικός διευθυντής ή διευθυντής επιλέγεται από το διοικητικό συμβούλιο μετά από προκήρυξη που δημοσιεύεται σε μία ημερήσια εφημερίδα της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του ΑΣ, και αν δεν εκδίδεται τέτοια σε μία περιοδική εφημερίδα της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του ΑΣ και σε μία ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας, καθώς και στον ιστότοπο του ΑΣ, αν διαθέτει.

12. Οι διατάξεις του ν. 3213/2003 (Α' 309), έχουν εφαρμογή για τους προέδρους του διοικητικού συμβουλίου και τους γενικούς διευθυντές ή διευθυντές των ΑΣ που έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ. Η διάταξη αυτή ισχύει και για τους Κλαδικούς Εθνικούς ΑΣ και Κλαδικούς ΑΣ του άρθρου 31 και τις Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις του άρθρου 33.

13. Όλα τα μέλη των διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων ΑΣ παρακολουθούν άπαξ, κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι (6) μηνών της θητείας τους, τη βασική συνεταιριστική εκπαίδευση για θέματα, όπως είναι ιδίως ο σκοπός, η φιλοσοφία και ο τρόπος οργάνωσης, διαχείρισης και λειτουργίας των ΑΣ, με σεμινάρια που οργανώνονται με την συνδρομή του ταμείου του άρθρου 39. Σε περίπτωση άρνησης ή υπαίτιας παράλειψης, τα μέλη αντικαθίστανται από μέλη που πληρούν την προϋπόθεση της παρούσας παραγράφου, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 7 του άρθρου 17.

14. Είναι δυνατή η διεξαγωγή συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου μέσω τηλεδιάσκεψης, εφόσον τούτο προβλέπεται από το καταστατικό, στο οποίο καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές ασφαλείας, οι προϋποθέσεις ενημέρωσης των μελών, η διαδικασία της εξ αποστάσεως συμμετοχής και κάθε σχετικό θέμα.

Άρθρο 17 **Αρχαιρεσίες**

1. Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου του ΑΣ, καθώς και των αντιπροσώπων σε άλλα νομικά πρόσωπα που συμμετέχει ο ΑΣ διενεργούνται από εφορευτική επιτροπή της οποίας προεδρεύει δικαστικός λειτουργός που διορίζεται από το Πρωτοδικείο της έδρας του ΑΣ. Αν με έγγραφο του οικείου Πρωτοδικείου βεβαιώνεται η αδυναμία διορισμού δικαστικού λειτουργού, διορίζεται δικηγόρος ύστερα από πρόταση του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, κατόπιν αιτήματος του ΑΣ. Ο οικείος δικηγορικός σύλλογος, που ορίζει τον δικηγόρο, καθορίζει και το ύψος της αμοιβής του. Αν τα μέλη του ΑΣ είναι λιγότερα από τριάντα (30), οι εκλογές διενεργούνται χωρίς την παρουσία δικαστικού λειτουργού, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά από το καταστατικό. Η διαδικασία εκλογής και ο αριθμός των μελών της εφορευτικής επιτροπής καθορίζονται από το καταστατικό. Για τις αρχαιρεσίες τηρείται από την εφορευτική επιτροπή πρακτικό. Το ποσοστό των γυναικών υποψηφίων να εκλεγούν μέλη του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου, αντιστοιχεί κατ' ελάχιστο στο ποσοστό των γυναικών μελών του

ΑΣ. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραια μονάδα.

2. Η εκλογή των μελών του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου διενεργείται με μυστική ψηφοφορία και με ενιαίο ψηφοδέλτιο. Στο ψηφοδέλτιο αναγράφονται με αλφαβητική σειρά τα ονοματεπώνυμα των υποψηφίων.

3. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) του όλου αριθμού των μελών του διοικητικού ή εποπτικού συμβουλίου. Αν προκύπτει κλάσμα ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός. Ψηφοδέλτια που περιέχουν αριθμό σταυρών μεγαλύτερο από αυτόν που ορίζεται από το καταστατικό ή χωρίς σταυρό είναι άκυρα.

4. Εκλεγέντες είναι αυτοί που συγκέντρωσαν τις περισσότερες ψήφους. Αν υπάρχει ισοψηφία γίνεται κλήρωση. Όσοι δεν εκλεγούν είναι επιλαχόντες κατά τη σειρά του αριθμού των ψήφων που έλαβαν.

5. Οι επιλαχόντες καταλαμβάνουν θέσεις τακτικών μελών που κενώνονται μέχρι τη λήξη της θητείας τους.

6. Το διοικητικό και εποπτικό συμβούλιο στην πρώτη, μετά την εκλογή τους, συνεδρίαση συγκροτούνται σε σώμα, σύμφωνα με το καταστατικό.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα και τις προϋποθέσεις ανακατανομής των αξιωματών στο διοικητικό συμβούλιο. Αν στο καταστατικό δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη, η ανακατανομή των αξιωματών μπορεί να γίνει, εφόσον αποφασισθεί, από τα δύο τρίτα (2/3) του συνόλου των μελών του. Όταν προκύπτει κλάσμα, ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός.

7. Αν κενωθεί η θέση μέλους του διοικητικού ή του εποπτικού συμβουλίου και δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη, το διοικητικό συμβούλιο με απόφαση των λοιπών μελών του, συμπληρώνει την κενή θέση με την εκλογή σε αυτήν μέλους του ΑΣ. Τα ως άνω οριζόμενα μέλη διατηρούν την ιδιότητά τους αυτή μέχρι τη σύγκληση της πρώτης τακτικής ή έκτακτης γενικής συνέλευσης, η οποία επικυρώνει την εκλογή τους ή, σε αντίθετη περίπτωση, εκλέγει νέα μέλη. Αν παραιτηθεί η πλειοψηφία ή το σύνολο των μελών του διοικητικού συμβουλίου και δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη, διενεργούνται αρχαιρεσίες.

8. Δεν μπορεί να εκλεγεί μέλος στο διοικητικό και εποπτικό συμβούλιο του ΑΣ:

α) Φυσικό πρόσωπο το οποίο καταδικάστηκε με τελεσίδικη δικαστική απόφαση σε οποιαδήποτε ποινή για: κλοπή, απάτη, υπεξαίρεση (κοινή ή στην υπηρεσία), εκβίαση, πλαστογραφία, ψευδορκία, απιστία, δωροδοκία, παράβαση καθήκοντος, υπαρπηγή ψευδούς βεβαίωσης, υπεξαγωγή εγγράφου, λαθρεμπορία και εμπορία ναρκωτικών και για τα αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 28.

β) Μέλος του ΑΣ που δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του, όπως αυτές προβλέπονται στον παρόντα νόμο και στο καταστατικό. Η εκπλήρωση της υποχρέωσης της παραγράφου 3 του άρθρου 8 βεβαιώνεται εγγράφως για κάθε μέλος που είναι υποψήφιο ενώπιον της εφορευτικής επιτροπής από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του ΑΣ πριν την έναρξη της εκλογικής διαδικασίας.

γ) Πρόσωπο του οποίου η εκλογή προσκρούει σε όσα προβλέπονται στα τρία τελευταία εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 16.

δ) Όποιος εργάζεται στον ΑΣ με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή έργου.

Για τα κωλύματα της παρούσας παραγράφου, εκτός από αυτό του δευτέρου εδαφίου της περίπτωσης β', κάθε υποψήφιο μέλος για το διοικητικό και το εποπτικό συμβούλιο, υποχρεούται να προσκομίσει στον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής, υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α' 75) με την οποία δηλώνεται ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του τα κωλύματα των περιπτώσεων αυτών.

Αν κατά τη διάρκεια της θητείας του οργάνου διαπιστωθεί για μέλος του η ύπαρξη οποιουδήποτε από τα κωλύματα της παρούσας παραγράφου, το μέλος αυτό εκπίπτει αυτοδικαίως από μέλος του οργάνου και εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 7.

9. Με το καταστατικό ρυθμίζονται τα θέματα διαδικασίας εκλογής του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου, καθώς και των αντιπροσώπων του ΑΣ σε άλλα νομικά πρόσωπα όπου συμμετέχει, που δεν ρυθμίζονται στον παρόντα νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 18

Κρατική εποπτεία αγροτικού συνεταιρισμού

Η εποπτεία επί των ΑΣ ασκείται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δια της Διεύθυνσης Οικονομικών Ελέγχων και Επιθεώρησης, στο εξής αρμόδια αρχή. Η εποπτεία αφορά τη σύννομη λειτουργία και την υποβολή του έργου των ΑΣ, τη διαπίστωση της νομιμότητας των πράξεων και την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων των οργάνων διοίκησης, και περιλαμβάνει, ιδίως, την τήρηση των διατάξεων των νόμων, του καταστατικού και των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων, την τήρηση του μητρώου του άρθρου 19 και την αξιολόγησή τους μέσω αυτού, την εξακρίβωση της αλήθειας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και γενικά των βιβλίων και στοιχείων που τηρούνται από τους ΑΣ, καθώς και την εξακρίβωση της καταβολής της αξίας των συνεταιρικών μερίδων ή άλλων ληξιπρόθεσμων οικονομικών υποχρεώσεων των μελών τους.

Άρθρο 19

Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων

1. Οι ΑΣ, οι Κλαδικοί Εθνικοί ΑΣ και Κλαδικοί ΑΣ του άρθρου 31, οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 33, οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί του άρθρου 32 και το ταμείο του άρθρου 39 καταχωρίζονται στο Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων, στο εξής μητρώο, το οποίο τηρείται από την αρμόδια αρχή και αποτελεί ψηφιακή βάση δεδομένων.

2. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συμπληρώνονται ή τροποποιούνται η μορφή, το περιεχόμενο, η διαδικασία καταγραφής σε αυτό, η τήρηση του μητρώου, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με το μητρώο θέμα.

3. Οι ΑΣ απαλλάσσονται από την υποχρέωση εγγραφής τους στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ), στο Μητρώο Εμπόρων του ν. 3955/2011 (Α' 89) και στα Εμπορικά Επιμελητήρια της περιφέρειάς τους.

Άρθρο 20
Καταχώριση των αγροτικών συνεταιρισμών
στο μητρώο

1. Οι ΑΣ υποχρεούνται να υποβάλλουν αίτηση καταχώρισης στο μητρώο του άρθρου 19. Η αίτησή τους υποβάλλεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία καταχώρισης στο βιβλίο μητρώου που τηρείται στο Ειρηνοδικείο, σύμφωνα με το άρθρο 4.

2. Με την αίτηση της εγγραφής τους στο μητρώο οι ΑΣ υποχρεούνται να υποβάλλουν ηλεκτρονικά στην αρμόδια αρχή:

α) Αντίγραφο του καταστατικού τους και βεβαίωση εγγραφής τους στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών του αρμόδιου Ειρηνοδικείου.

β) Κατάσταση των ιδρυτικών μελών του ΑΣ με το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία και το ΑΦΜ τους, σύμφωνα με το βιβλίο μητρώου μελών, και βεβαίωση ότι έχουν καταβάλει το ποσοστό της αξίας της συνεταιρικής τους μερίδας, σύμφωνα με το άρθρο 9.

γ) Συνοπτικό επιχειρησιακό πλάνο διάρκειας τριών (3) ετών για τη λειτουργία τους, που περιγράφει τις δραστηριότητες τους σε συγκεκριμένους τομείς παραγωγής, τις ποσότητες που πρόκειται να διαχειριστούν, τις προγραμματισμένες δράσεις και τυχόν επενδυτικά σχέδια που προτίθενται να αναλάβουν για την υλοποίησή του.

Τα στοιχεία που υποβάλλονται από τους ΑΣ, επαληθεύονται από την αρμόδια αρχή και με βάση την πληρότητά τους, οι ΑΣ εγγράφονται ή όχι στο μητρώο. Από της εγγραφής αυτής, παρέχεται στους ΑΣ αριθμός μητρώου ο οποίος αναγράφεται υποχρεωτικά, σε κάθε έγγραφο που εκδίδουν, καθώς και στον ιστότοπό τους, εφόσον διαθέτουν. Για την απόκτηση ΑΦΜ από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ), οι ΑΣ προσκομίζουν σε αυτήν βεβαίωση εγγραφής τους στο μητρώο που χορηγείται από την αρμόδια αρχή και αναγράφει τον αριθμό μητρώου.

Μετά την εκλογή του οριστικού διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου, αποστέλλεται μέσα σε ένα (1) μήνα στην αρμόδια αρχή πρακτικό των αρχαιρεσιών για την ανάδειξη του διοικητικού ή/και του εποπτικού Συμβουλίου των ΑΣ, το οποίο προβλέπεται στο έκτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 17.

3. Ως τις 30 Ιουνίου εκάστου έτους οι ΑΣ υποχρεούνται να υποβάλουν ηλεκτρονικά στο μητρώο τακτικές δηλώσεις, με τις οποίες δηλώνουν τυχόν μεταβολές των στοιχείων της παραγράφου 2, καθώς και:

α) Τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του άρθρου 22.

β) Την έκθεση ελέγχου των ελεγκτών του άρθρου 21.

γ) Το αποδεικτικό της αποστολής του καταλόγου υπόχρεων προσώπων προς τα αρμόδια όργανα ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, σύμφωνα με την παράγραφο 12 του άρθρου 16.

δ) Υπεύθυνη δήλωση του Προέδρου του διοικητικού συμβουλίου ότι τα μέλη του ΑΣ παραδίδουν την παραγωγή τους ή/και προμηθεύονται τα εφόδιά τους, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 8.

4. Οι ΑΣ διαγράφονται από το μητρώο για λόγους που αφορούν τη μη υποβολή των απαιτούμενων εγγράφων και δικαιολογητικών που επισυνάπτονται στην τακτική δήλωση της παραγράφου 3 και τη μη τήρηση των διατάξεων του νόμου και του καταστατικού, όπως οι

λόγοι αυτοί εξειδικεύονται με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 5.

5. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται τα κριτήρια αξιολόγησης των τακτικών δηλώσεων της παραγράφου 3, επιπλέον απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά που επισυνάπτονται στην τακτική δήλωση της παραγράφου 3, καθώς και η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής τους, οι λόγοι και η διαδικασία διαγραφής των ΑΣ από το μητρώο και ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται από την αρμόδια αρχή, στην περίπτωση μη σύννομης λειτουργίας των ΑΣ και ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την άσκηση της κρατικής εποπτείας.

Άρθρο 21
Έλεγχος

1. Ο οικονομικός, λογιστικός και διαχειριστικός έλεγχος των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων του άρθρου 22 των ΑΣ και, αν συντρέχει περίπτωση, των ενοποιημένων ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, διενεργείται ετησίως, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, από έναν (1) τουλάχιστον νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο του ν. 3693/2008 (Α' 174), για τους ΑΣ για τους οποίους συντρέχουν οι προϋποθέσεις τακτικού ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των νομικών οντοτήτων του ν. 4308/2014 (Α' 251) από τους ελεγκτές αυτούς, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94). Στους λοιπούς ΑΣ διενεργείται από έναν (1) τουλάχιστον ελεγκτή που έχει άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος, σύμφωνα με το Π.δ. 475/1991 (Α' 176).

2. Οι ΑΣ που έχουν λιγότερα από πενήντα (50) μέλη και ο ετήσιος κύκλος εργασιών τους είναι μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, μπορούν να υποβάλλουν τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους στον έλεγχο της παραγράφου 1 κάθε τρεις (3) συνεχόμενες διαχειριστικές χρήσεις σωρευτικά.

3. Δεν μπορούν να ορισθούν ως ελεγκτές μέλη και υπάλληλοι του ΑΣ που ελέγχεται ή συγγενείς αυτών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και δεύτερου βαθμού.

4. Οι ελεγκτές και ισάριθμοι αναπληρωτές τους ορίζονται από την προηγούμενη τακτική γενική συνέλευση του ΑΣ, εκτός από τους ελεγκτές της πρώτης εταιρικής χρήσης, οι οποίοι ορίζονται από το καταστατικό. Η αμοιβή των ελεγκτών ορίζεται με την απόφαση ορισμού τους ή από το καταστατικό. Οι ελεγκτές μπορούν να επανδιορίζονται, μέχρι και για πέντε (5) συνεχείς χρήσεις.

5. Οι ελεγκτές υποχρεούνται να υποβάλλουν το πόρισμα του ελέγχου τους μαζί με τις απαραίτητες πληροφορίες στο διοικητικό συμβούλιο του ΑΣ που ελέγχεται, το αργότερο τριάντα (30) ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση, καθώς και να υποβάλλουν αντίγραφο του πορίσματος στην αρμόδια αρχή του άρθρου 18. Στο πόρισμα πρέπει να προσδιορίζεται η πορεία της οικονομικής κατάστασης του ΑΣ στο πλαίσιο των καταστατικών του σκοπών και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης του. Το διοικητικό συμβούλιο του ΑΣ υποχρεούται να ανακοινώσει το ως άνω πόρισμα στην πρώτη μετά τον έλεγχο γενική συνέλευση των μελών του και να καλεί εγγράφως τους ελεγκτές πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης, για να παρίσταται σε αυτήν. Οι ελεγκτές υποχρεούνται να

παρίστανται στη γενική συνέλευση και να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση τους ζητηθεί. Αν από το πόρισμα του ελέγχου υπάρχουν ενδείξεις ότι έχουν τελεστεί πράξεις που τιμωρούνται από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα ή ειδικών ποινικών νόμων, οι ελεγκτές υποχρεούνται να υποβάλλουν εντός δέκα (10) ημερών το πόρισμά τους στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή και να γνωστοποιήσουν στην αρμόδια αρχή την ως άνω υποβολή.

6. Ο ΑΣ που ελέγχεται υποχρεούται να θέτει στη διάθεση των ελεγκτών κατάλληλο χώρο, όλα τα λογιστικά βιβλία, στοιχεία (παραστατικά) και λογαριασμούς και να παρέχει κάθε άλλο στοιχείο και πληροφορία που χρειάζονται οι ελεγκτές για την εκτέλεση του έργου του.

Οι ελεγκτές ελέγχουν ιδίως:

α) Τη νομιμότητα των αποφάσεων και των πράξεων των οργάνων διοίκησης του ΑΣ.

β) Τη λογιστική τάξη και ιδίως αν τηρήθηκαν οι αρχές και κανόνες της λογιστικής επιστήμης.

γ) Την οικονομική κατάσταση του ΑΣ, που προκύπτει από τον έλεγχο των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την έκθεση πεπραγμένων διαχείρισης του διοικητικού συμβουλίου.

δ) Τη διαχειριστική τάξη, όσον αφορά μόνο τη νομιμότητα της πραγματοποίησης των δαπανών. Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί κυρίως στη διαπίστωση τυχόν ατασθαλιών, καταχρήσεων ή άλλων παραβάσεων που έχουν διαπραχθεί και τον εντοπισμό των υπεύθυνων.

7. Οι ελεγκτές, με αίτησή τους προς το διοικητικό συμβούλιο, στην οποία αναφέρουν τα προς συζήτηση θέματα, μπορεί να ζητήσουν τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλεί υποχρεωτικά τη γενική συνέλευση μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης, με θέματα ημερήσιας διάταξης αυτά που αναφέρονται στην αίτηση.

8. Κατά τα λοιπά, για τη διενέργεια του ελέγχου από τους νόμιμους ελεγκτές ή τα ελεγκτικά γραφεία του ν. 3693/2008, σύμφωνα με την παράγραφο 1, εφαρμόζονται οι διατάξεις των νόμων 4336/2015 και 3693/2008.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 22 Διαχειριστική χρήση

1. Η διαχειριστική χρήση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερους από δώδεκα (12) μήνες.

2. Κατά τη λήξη της χρήσης κλείνονται τα λογιστικά βιβλία του ΑΣ, ενεργείται η απογραφή της περιουσίας του, καταρτίζονται οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014 και υποβάλλονται από το διοικητικό συμβούλιο στην τακτική γενική συνέλευση μαζί με την έκθεση των ελεγκτών του άρθρου 21 και την έκθεση διαχείρισης πεπραγμένων του διοικητικού συμβουλίου για το έτος που έληξε.

3. Το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει πρόγραμμα δράσης και ανάπτυξης του ΑΣ για την επόμενη χρήση, το οποίο συνοδεύεται από προϋπολογισμό εσόδων - εξόδων και το υποβάλλει για έγκριση στην τακτική γενική συνέλευση.

4. Ο ΑΣ έχει υποχρέωση να δημοσιεύει κατ' έτος τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του στον ιστότοπο του ΑΣ, εφόσον διαθέτει, καθώς και στον ιστότοπο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από την ημερομηνία σύγκλησης της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης, η οποία τις εγκρίνει.

Άρθρο 23 Διαχειριστικό υπόλοιπο - Πλεονάσματα - Κέρδη - Τηρούμενα βιβλία

1. Αν από τα ακαθάριστα έσοδα του ΑΣ αφαιρεθούν οι κάθε είδους δαπάνες, οι ζημιές, οι αποσβέσεις και οι τόκοι των προαιρετικών μερίδων, το υπόλοιπο που απομένει αποτελεί το διαχειριστικό υπόλοιπο της χρήσης. Το διαχειριστικό υπόλοιπο περιλαμβάνει πλεονάσματα και κέρδη. Τα πλεονάσματα προέρχονται από τις συναλλαγές του ΑΣ με τα μέλη του και με μέλη - επενδυτές που συναλλάσσονται με τον ΑΣ. Το πέραν του πλεονάσματος υπόλοιπο λογίζεται ότι προέρχεται από τις συναλλαγές με τρίτους και αποτελεί κέρδος. Για φορολογικούς σκοπούς διανομής του πλεονάσματος και τήρησης των αποθεματικών, τηρούνται διακριτοί λογαριασμοί για το σχηματισμό των πλεονασμάτων και των κερδών.

2. Ο ΑΣ, με απόφαση της γενικής του συνέλευσης, μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του και σε τρίτους μη μέλη του ΑΣ, που δεν κατέχουν προαιρετικές μερίδες. Ο όγκος των συναλλαγών του ΑΣ με τους τρίτους σε σχέση με τα μέλη του καθορίζεται από το καταστατικό. Οι όροι αγοράς προϊόντων τρίτων από τον ΑΣ και διάθεσης σε αυτούς εφοδίων δεν μπορεί να είναι ευνοϊκότεροι από τους αντίστοιχους όρους συναλλαγών του ΑΣ με τα μέλη του.

3. Από τα πλεονάσματα κρατείται ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η κράτηση αυτή παύει να είναι υποχρεωτική όταν το τακτικό αποθεματικό φθάσει στο ύψος του συνολικού ποσού των υποχρεωτικών μερίδων των μελών του ΑΣ και επαναφέρεται αν το τακτικό αποθεματικό υστερήσει έναντι του συνολικού ποσού των μερίδων των μελών. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει μεγαλύτερο ποσοστό κράτησης. Το μέρος των πλεονασμάτων που μεταφέρεται στο τακτικό αποθεματικό λογίζεται ως ισόποση εισφορά των μελών. Αν το καταστατικό προβλέπει συμμετοχή των προαιρετικών μερίδων στα πλεονάσματα τα ποσά που αναλογούν αφαιρούνται πριν από οποιαδήποτε άλλη χρησιμοποίηση των πλεονασμάτων.

4. Το υπόλοιπο των πλεονασμάτων, που απομένει μετά την κράτηση της παραγράφου 3, διατίθεται για την:

α) Απόδοση στα μέλη, ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον ΑΣ.

β) Ανάπτυξη του ΑΣ.

γ) Υποστήριξη δραστηριοτήτων κοινωνικού σκοπού και εφαρμογή δράσεων βιώσιμης ανάπτυξης της κοινότητας όπου δραστηριοποιείται ο ΑΣ, σε ποσοστό που καθορίζεται από το καταστατικό του ΑΣ. Για τον σκοπό της περίπτωσης αυτής μπορεί να διατίθεται και μέρος των κερδών της παραγράφου 1 με απόφαση της γενικής συνέλευσης.

δ) Εκπαίδευση και επιμόρφωση των μελών του ΑΣ, σε ποσοστό τουλάχιστον δύο τοις εκατό (2%) των πλεονασμάτων.

5. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, τα ποσά της περίπτωσης α' της παραγράφου 4, μπορεί να παραμείνουν στον ΑΣ ως εξατομικευμένες έντοκες καταθέσεις προθεσμίας των μελών. Το επιτόκιο που καταβάλλεται στην περίπτωση αυτή καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το επιτόκιο δανεισμού του ΑΣ από τις τράπεζες.

6. Στο τακτικό αποθεματικό περιέρχονται:

α) Το σύνολο των κερδών, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1, μετά τη φορολόγησή τους, εκτός αν μέρος αυτών έχει διατεθεί για την εκπλήρωση του σκοπού της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4.

β) Η κράτηση της παραγράφου 3.

γ) Τα έσοδα που περιέρχονται στον ΑΣ από χαριστική αιτία.

δ) Κάθε άλλο έσοδο, για το οποίο δεν ορίζεται διαφορετικά από το καταστατικό.

7. Οι ΑΣ τηρούν τα λογιστικά βιβλία (αρχεία) και τα λογιστικά στοιχεία (παραστατικά) που προβλέπονται από τον ν. 4308/2014, καθώς και τα παρακάτω βιβλία θεωρημένα από το Ειρηνοδικείο της έδρας τους:

α) Βιβλίο μητρώου μελών.

β) Βιβλία πρακτικών των οργάνων διοίκησής τους.

γ) Κάθε άλλο βιβλίο που προβλέπεται από το καταστατικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' **ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ - ΠΤΩΧΕΥΣΗ -** **ΛΥΣΗ - ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΑΣ**

Άρθρο 24 **Συγχώνευση**

1. Δύο (2) ή περισσότεροι ΑΣ μπορεί να συγχωνευθούν είτε με τη σύσταση νέου ΑΣ στον οποίο ενσωματώνονται οι συγχωνευόμενοι ΑΣ είτε με την απορρόφηση ενός ή περισσότερων υφιστάμενων ΑΣ από άλλον ο οποίος ήδη λειτουργεί.

2. Η συγχώνευση πραγματοποιείται, εφόσον ο ΑΣ που προέρχεται από τη συγχώνευση έχει θετική οικονομική θέση.

3. Για τη συγχώνευση με τη σύσταση νέου ΑΣ απαιτείται:

α) Σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης που καταρτίζουν εγγράφως τα διοικητικά συμβούλια των ΑΣ που συγχωνεύονται.

Το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

αα) Την επωνυμία, την καταστατική έδρα των ΑΣ που συγχωνεύονται, τον αριθμό καταχώρισης των καταστατικών τους και των τροποποιήσεων αυτών στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών που τηρείται στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο και τον αριθμό εγγραφής τους στο μητρώο του άρθρου 19, καθώς και την επωνυμία και την έδρα που προτείνεται για τον νέο ΑΣ που προέρχεται από τη συγχώνευση.

ββ) Τον τρόπο κατανομής των συνεταιρικών μερίδων και την αξία της συνεταιρικής μερίδας του νέου ΑΣ.

γγ) Τους ενδεχόμενους ειδικούς όρους ή πλεονεκτήματα που συνδέονται με τις υποχρεωτικές και προαιρετικές μερίδες.

δδ) Την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις των ΑΣ που συγχωνεύονται θεωρούνται λογιστικά τελούμενες για λογαριασμό του νέου ΑΣ.

εε) Τους όρους της αντιπροσωπευτικότητας, στην περίπτωση που ο αριθμός των μελών φυσικών προσώπων των συγχωνευόμενων ΑΣ υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) μέλη, οπότε μπορεί η κοινή γενική συνέλευση των μελών των συγχωνευόμενων ΑΣ να είναι αντιπροσωπευτική, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 12.

στστ) Την τήρηση κατ' ελάχιστον των διατάξεων του Π.δ. 178/2002 (Α' 162) σχετικά με τα δικαιώματα των εργαζομένων των ΑΣ που συγχωνεύονται.

β) Απόφαση των γενικών συνελεύσεων καθενός από τους προς συγχώνευση ΑΣ, που λαμβάνεται με την απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και με την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 14. Η απόφαση αυτή αφορά στην έγκριση της συγχώνευσης και του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης. Μέλη των ΑΣ που δεν επιθυμούν τη συγχώνευση, μπορεί να αποχωρήσουν, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού.

γ) Δημοσίευση περίληψης του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης σε μία (1) ημερήσια εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας των υπό συγχώνευση ΑΣ, και αν δεν εκδίδεται τέτοια σε περιοδική εφημερίδα της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας των ΑΣ, καθώς και στους ιστοτόπους τους, εφόσον διαθέτουν, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία λήψης της απόφασης της γενικής συνέλευσης.

δ) Σύγκληση των μελών των υπό συγχώνευση ΑΣ, μετά από πρόσκληση των διοικητικών συμβουλίων τους, σε κοινή γενική συνέλευση, η οποία εγκρίνει το καταστατικό του νέου ΑΣ. Η ίδια γενική συνέλευση εκλέγει το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο του νέου ΑΣ που προκύπτει από τη συγχώνευση. Με κοινή αίτηση των υπό συγχώνευση ΑΣ, η απόφαση της παρούσας περίπτωσης αποστέλλεται στην αρμόδια αρχή για την καταχώρισή της στο μητρώο.

ε) Υποβολή του καταστατικού του νέου ΑΣ από το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο του νέου ΑΣ, στο Ειρηνοδικείο της έδρας του, για καταχώρισή του, σύμφωνα με το άρθρο 4.

στ) Καταχώριση του καταστατικού στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών του αρμόδιου Ειρηνοδικείου, με μνεία του αριθμού της πράξης του Ειρηνοδίκη, σύμφωνα με το άρθρο 4. Ο Ειρηνοδίκης, προκειμένου να διατάξει την καταχώριση του καταστατικού, ελέγχει την τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

4. Από την ημερομηνία καταχώρισης του καταστατικού συντελείται η συγχώνευση και όλα τα περιουσιακά στοιχεία των ΑΣ που συγχωνεύτηκαν αποτελούν περιουσία του νέου ΑΣ. Η μεταφορά των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των ΑΣ που συγχωνεύονται στον νέο ΑΣ γίνεται, σύμφωνα με την τρέχουσα λογιστική τους αξία. Για τα ακίνητα ισχύουν κάθε φορά οι υπάρχουσες αντικειμενικές αξίες ή οι τιμές εκκίνησης, όπου δεν υφίσταται το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού.

5. Η πράξη του Ειρηνοδίκη περί καταχώρισης του καταστατικού, σύμφωνα με το άρθρο 4, αποτελεί τίτλο μεταγραφής για τα ακίνητα που περιέρχονται στον νέο ΑΣ.

6. Ο νέος ΑΣ υποκαθίσταται αυτοδικαίως, από την ημέρα που συντελείται η συγχώνευση, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ΑΣ που συγχωνεύτηκαν, καθώς και στις εκκρεμείς δίκες τους, τις οποίες και συνεχίζει χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση εκ μέρους του ΑΣ.

7. Τα μέλη των ΑΣ που συγχωνεύθηκαν είναι αυτοδικαίως μέλη του νέου ΑΣ με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ορίζει το καταστατικό του νέου ΑΣ.

8. Το συνεταιριστικό κεφάλαιο του νέου ΑΣ, σχηματίζεται από το σύνολο της αξίας των συνεταιρικών μεριδίων των μελών των ΑΣ που συγχωνεύονται. Αφαιρείται η τυχόν επιστροφή της αξίας των μεριδίων των μελών, τα οποία αποχωρούν κατά τους όρους του καταστατικού του ΑΣ στον οποίο συμμετέχουν. Αν οι συνεταιρικές αυτές μερίδες είναι άνισες, η κοινή γενική συνέλευση της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3, με απόφασή της, ορίζει τον τρόπο προσαρμογής των μεριδίων που υπολείπονται της αξίας της συνεταιρικής μερίδας του νέου ΑΣ.

9. Οι ΑΣ που συγχωνεύθηκαν παύουν να υφίστανται από τη συντέλεση της συγχώνευσης.

10. Μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την καταχώριση του καταστατικού στο βιβλίο μητρώου του αρμόδιου Ειρηνοδικείου, το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο συγκαλεί τα μέλη του νέου ΑΣ σε γενική συνέλευση, εντός ενός (1) μηνός, για την εκλογή του νέου διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου.

11. Με την ολοκλήρωση της συγχώνευσης το νέο νομικό πρόσωπο του ΑΣ εγγράφεται στο μητρώο, σύμφωνα με το άρθρο 20.

12. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλογικά και για την περίπτωση της συγχώνευσης με απορρόφηση.

13. Οι διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 (Α' 37), εφαρμόζονται συμπληρωματικά για θέματα που δεν ρυθμίζονται με το παρόν άρθρο. Οι διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων που ρυθμίζουν θέματα του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλογικά.

Άρθρο 25 **Πτώχευση**

1. Ο ΑΣ κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης αν παύσει τις πληρωμές των χρεών του.

2. Η πτώχευση κηρύσσεται από το αρμόδιο δικαστήριο της έδρας του ΑΣ μετά από αίτηση:

- α) Οποιοδήποτε πιστωτή, που έχει έννομο συμφέρον.
- β) Του διοικητικού συμβουλίου του ΑΣ.
- γ) Των εκκαθαριστών.

3. Ο υπό εκκαθάριση ΑΣ κηρύσσεται σε πτώχευση μόνον αν δεν έχει ολοκληρωθεί η διανομή της περιουσίας του, σύμφωνα με το άρθρο 27.

4. Αν έχει υποβληθεί δήλωση παύσης πληρωμών ή αίτηση κήρυξης σε πτώχευση του ΑΣ από το διοικητικό συμβούλιο του ΑΣ ή αν έχει κατατεθεί αίτηση για την κήρυξή του σε πτώχευση από οποιονδήποτε πιστωτή ή τους εκκαθαριστές, το διοικητικό συμβούλιο ή οι εκκαθαριστές συγκαλούν εντός δέκα (10) ημερών τη γενική συνέλευση με θέμα την επιβολή έκτακτης εισφοράς για να αποφευχθεί η κήρυξη της πτώχευσης. Στη γενική συνέλευση υποβάλλεται ισολογισμός και έκθεση του διοικητικού συμβουλίου για την περιουσιακή κατάσταση του ΑΣ και την προτεινόμενη έκτακτη εισφορά. Η γενική συνέλευση, με απόφασή της που λαμβάνεται με την απαρτία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 13 και την πλειοψηφία της παραγράφου 1 του άρθρου 14, επιβάλλει στα μέλη έκτακτη εισφορά, ανάλογα με τον αριθμό των υποχρεωτικών μεριδίων τους και μέσα στα όρια της ευθύνης που προβλέπεται από το καταστατικό.

Η εισφορά αυτή βαρύνει και τα μέλη που αποχώρησαν για οποιονδήποτε λόγο μέσα στο τελευταίο έτος πριν από την υποβολή της αίτησης για την κήρυξη της πτώχευσης. Η εισφορά καταβάλλεται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της απόφασης στη γενική συνέλευση. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, το διοικητικό συμβούλιο ή οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να υποβάλουν στο Ειρηνοδικείο πίνακα για την έκτακτη εισφορά. Ο πίνακας κηρύσσεται εκτελεστός από το Ειρηνοδικείο.

5. Μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεση της δήλωσης παύσης πληρωμών ή από την κοινοποίηση στον ΑΣ της αίτησης για την κήρυξή του σε πτώχευση, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να δηλώσει στο αρμόδιο δικαστήριο, αν συνεχίζει ή όχι τις πληρωμές.

6. Το δικαστήριο προσδιορίζει δικάσιμο για την εκδίκαση της αίτησης - δήλωσης μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 5 και, αν διαπιστώσει ότι εξακολουθεί η κατάσταση παύσης των πληρωμών, κηρύσσει τον ΑΣ σε πτώχευση.

7. Από την κήρυξή του σε πτώχευση ο ΑΣ λύεται. Η πτώχευση του ΑΣ δεν συνεπάγεται την πτώχευση των μελών του.

8. Αν επιτευχθεί πτωχευτικός συμβιβασμός, επικυρώνεται από το αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο, οπότε ο ΑΣ αναβιώνει και συνεχίζει τις εργασίες του. Μετά την κατάρτιση του συμβιβασμού οι πιστωτές δεν μπορούν να στραφούν κατά των μελών του ΑΣ. Η απόφαση με την οποία επικυρώνεται ο συμβιβασμός, κοινοποιείται με φροντίδα του ΑΣ στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο για την καταχώρισή της στο βιβλίο μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών και στην αρμόδια αρχή του άρθρου 18 για την καταχώρισή της στο μητρώο.

9. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του πτωχευτικού κώδικα.

Άρθρο 26 **Λύση ΑΣ**

1. Ο ΑΣ λύεται:

α) Αν έληξε ο χρόνος διάρκειάς του, που ορίζεται στο καταστατικό και δεν αποφασίσθηκε η παράτασή του από τη γενική συνέλευση.

β) Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 14.

γ) Αν κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης.

δ) Με απόφαση του Ειρηνοδικείου της έδρας του ΑΣ που δικάζεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας στις ακόλουθες περιπτώσεις:

αα) Μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, αν από το ανύπαρκτο της δραστηριότητάς του συνάγεται εγκατάλειψη του σκοπού του.

ββ) Μετά από αίτηση της αρμόδιας αρχής του άρθρου 18, αν ο ΑΣ δεν έχει υποβάλει στο μητρώο του άρθρου 19 τις εγκεκριμένες από τη γενική συνέλευση οικονομικές καταστάσεις τριών (3) συνεχόμενων διαχειριστικών χρήσεων, καθώς και αν ο ΑΣ διαγραφεί από το μητρώο.

2. Αν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του ΑΣ, όπως αναγράφονται στον ισολογισμό, καταστεί κατώτερο από το ένα πέμπτο (1/5) του συνεταιριστικού κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει γενική συνέλευση, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από

τη λήξη της χρήσης του ισολογισμού, η οποία αποφασίζει την υιοθέτηση σχεδίου εξυγίανσης για έγκριση από τον πιστωτή με το μεγαλύτερο ύψος απαιτήσεων ή τη λήψη μέτρων για την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων ή τη λύση του ΑΣ.

3. Αν ο ΑΣ λύθηκε λόγω λήξης της διάρκειάς του, είναι δυνατή η αναβίωσή του με απόφαση της γενικής συνέλευσης που συγκαλείται από το ένα πέμπτο (1/5) των μελών του ΑΣ. Η απόφαση της γενικής συνέλευσης λαμβάνεται με την απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και με την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 14. Σε περίπτωση αναβίωσης λογίζεται ότι ο ΑΣ δεν έχει ποτέ λυθεί. Η αναβίωση αποκλείεται όταν έχει αρχίσει η διανομή της περιουσίας του ΑΣ.

4. Η λύση του ΑΣ και η απόφαση αναβίωσης της παραγράφου 3 κατατίθεται με φροντίδα του ΑΣ στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο για την καταχώρισή της στα βιβλία μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών και στην αρμόδια αρχή του άρθρου 18 για την καταχώρισή της στο μητρώο.

Άρθρο 27 Εκκαθάριση ΑΣ

1. Τη λύση του ΑΣ ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης, με εξαίρεση την περίπτωση της λύσης του ΑΣ που επέρχεται από την κήρυξή του σε κατάσταση πτώχευσης.

2. Το νομικό πρόσωπο του ΑΣ που λύεται εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί μέχρι το τέλος της εκκαθάρισης για τις ανάγκες της. Η γενική συνέλευση του ΑΣ διατηρεί τα δικαιώματά της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης, λειτουργεί για τις ανάγκες της εκκαθάρισης και λαμβάνει αποφάσεις για οποιοδήποτε θέμα με την απαρτία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 13 και με την πλειοψηφία της παραγράφου 1 του άρθρου 14. Ο διορισμός εκκαθαριστών συνεπάγεται αυτοδικαίως την παύση της εξουσίας του διοικητικού συμβουλίου. Όσον αφορά τους εκκαθαριστές, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για το διοικητικό συμβούλιο των ΑΣ. Οι συζητήσεις και οι αποφάσεις των εκκαθαριστών καταχωρούνται περιληπτικά στο βιβλίο πρακτικών του διοικητικού συμβουλίου.

3. Η εκκαθάριση διενεργείται από έναν (1) ή περισσότερους εκκαθαριστές που ορίζονται από τη γενική συνέλευση, εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά. Κατά παρέκκλιση του προηγούμενου εδαφίου, στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 26, ο εκκαθαριστής ορίζεται από το δικαστήριο με την απόφαση που κηρύσσει τη λύση του ΑΣ.

4. Σε περίπτωση θανάτου, μόνιμης αδυναμίας άσκησης καθηκόντων, παραίτησης ή αδράνειας των εκκαθαριστών, μετά από αίτηση μέλους ή πιστωτή του ΑΣ, το Ειρηνοδικείο της έδρας του ΑΣ που δικάζει με τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, διορίζει άλλους εκκαθαριστές. Το ίδιο ισχύει και αν η γενική συνέλευση δεν όρισε εκκαθαριστές.

5. Οι εκκαθαριστές μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης διορισμού τους δημοσιεύουν σε μία (1) ημερήσια εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε μία (1) ημερήσια εφημερίδα της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του ΑΣ, και αν δεν εκδίδεται τέτοια σε μία (1) περιοδική εφημερίδα της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του ΑΣ και στον ιστότοπο του ΑΣ, εφόσον διαθέτει, περιληψη της απόφασης που δι-

ετάσσει την εκκαθάριση και το διορισμό τους, καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους και κοινοποιούν πρόσκληση, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 62 του Ν.δ. 356/1974 (Α' 90). Οι εκκαθαριστές αποστέλλουν την απόφαση αυτή και στην αρμόδια αρχή για την καταχώρισή της στο μητρώο του άρθρου 19.

6. Οι εκκαθαριστές έχουν υποχρέωση να κάνουν απογραφή της περιουσίας του ΑΣ που εκκαθαρίζεται και να συντάξουν ισολογισμό, αντίγραφο του οποίου υποβάλλουν στην αρμόδια αρχή, εφόσον έχουν στη διάθεσή τους τα λογιστικά βιβλία και στοιχεία του ΑΣ, και σε κάθε περίπτωση εντός χρονικού διαστήματος ενός (1) έτους από τη λύση του ΑΣ. Την ίδια υποχρέωση σύνταξης ισολογισμού έχουν και κατά τη λήξη της εκκαθάρισης. Αν η εκκαθάριση παρατείνεται, ο ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε έτους.

7. Οι εκκαθαριστές μπορούν να εκποιήσουν τα ακίνητα του ΑΣ μετά την πάροδο τεσσάρων (4) μηνών από τη λύση του.

8. Εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από τη λύση του ΑΣ, μέλος ή πιστωτής του ΑΣ μπορεί να ζητήσει από το Ειρηνοδικείο της έδρας του ΑΣ, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, να καθορίσει την κατώτερη τιμή πώλησης των ακινήτων του ΑΣ. Η απόφαση του Ειρηνοδικείου δεσμεύει τους εκκαθαριστές και δεν υπόκειται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα. Αν για ένα (1) έτος μετά την έκδοση της απόφασης του Ειρηνοδικείου δεν καταστεί δυνατή η εκποίηση ακινήτων του ΑΣ, τότε παύει να ισχύει η δέσμευση της παρούσας παραγράφου.

9. Απαιτήσεις πιστωτών κατά του υπό εκκαθάριση ΑΣ παραγράφονται μετά την πάροδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της παραγράφου 5.

10. Οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να περατώνουν χωρίς καθυστέρηση τις εκκρεμείς υποθέσεις του ΑΣ, να μετατρέπουν σε χρήμα τη συνεταιριστική περιουσία, να εξοφλούν τα χρέη του και να εισπράττουν τις απαιτήσεις του ΑΣ. Μπορούν να ενεργήσουν και νέες πράξεις, εφόσον με αυτές εξυπηρετούνται η εκκαθάριση και το συμφέρον του ΑΣ.

11. Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, καθώς και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις πέρατος της εκκαθάρισης εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση. Κάθε έτος τα αποτελέσματα της εκκαθάρισης υποβάλλονται στη γενική συνέλευση των μελών του ΑΣ με έκθεση των αιτιών τα οποία παρεμπόδισαν το τέλος της εκκαθάρισης. Μετά το πέρας της εκκαθάρισης, οι εκκαθαριστές κατάρτιζον τις τελικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις και αποστέλλουν αντίγραφο τους στην αρμόδια αρχή για την καταχώρισή τους στο μητρώο του άρθρου 19.

12. Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται τα ληξιπρόθεσμα χρέη του ΑΣ που εκκαθαρίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Οι προαιρετικές μερίδες εξοφλούνται μετά την ικανοποίηση των Τραπεζικών Ιδρυμάτων του Ελληνικού Δημοσίου, των Ασφαλιστικών Ταμείων και των εργαζομένων. Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει διατίθεται σε άλλον ΑΣ ή για άλλο κοινωνικό σκοπό, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό και δεν διανέμεται στα μέλη.

13. Εάν το στάδιο της εκκαθάρισης υπερβεί τα πέντε (5) έτη, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να συγκαλέσει γενική συνέλευση, στην οποία υποβάλλει σχέδιο επιτά-

χυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης για έγκριση. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει έκθεση για τις μέχρι τότε εργασίες της εκκαθάρισης, τους λόγους της καθυστέρησης και τα μέτρα που προτείνονται για την ταχεία περάτωσή της. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν παραίτηση του ΑΣ από δικαιώματα, δικόγραφα και αιτήσεις, αν η επιδίωξη αυτών είναι ασύμφορη σε σχέση με τα προσδοκώμενα οφέλη ή αβέβαιη ή απαιτεί μεγάλο χρονικό διάστημα, συμβιβασμούς, αναδιαπραγματεύσεις, καταγγελίες συμβάσεων ή και σύναψη νέων.

Εάν το σχέδιο εγκριθεί από τη γενική συνέλευση, ο εκκαθαριστής ολοκληρώνει την εκκαθάριση, σύμφωνα με το ως άνω σχέδιο. Εάν το σχέδιο δεν εγκριθεί, ο εκκαθαριστής ή μέλη του ΑΣ που εκπροσωπούν το ένα τρίτο (1/3) του αριθμού των μελών μπορούν να ζητήσουν την έγκρισή του από το Ειρηνοδικείο της έδρας του ΑΣ με αίτησή τους που δικάζεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Το δικαστήριο μπορεί να τροποποιήσει τα μέτρα που προβλέπει το σχέδιο, δεν μπορεί όμως να προσθέσει μέτρα που δεν προβλέπονται σε αυτό. Ο εκκαθαριστής δεν ευθύνεται για την εφαρμογή σχεδίου που εγκρίθηκε, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

14. Οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να ανακοινώνουν άμεσα στον αρμόδιο Εισαγγελέα τυχόν αξιόποινες πράξεις των μελών της διοίκησης του υπό εκκαθάριση ΑΣ, τις οποίες διαπίστωσαν ή πληροφορήθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η διάταξη αυτή ισχύει και για τους εκκαθαριστές των Αγροτικών Συνεταιρισμών, των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΑΣ), των Κεντρικών Συνεταιριστικών Ενώσεων (ΚΕΣΕ), των Κοινοπραξιών Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΚΑΣΟ) και των Συνεταιριστικών Εταιρειών (ΣΕ) του ν. 2810/2000 (Α' 61), που βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

15. Κατά τα λοιπά για την εκκαθάριση εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας.

16. ΑΣ ο οποίος τίθεται σε εκκαθάριση με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και ΕΑΣ, ΚΕΣΕ, ΚΑΣΟ και ΣΕ του ν. 2810/2000, που βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, μπορούν, με απόφαση του εκκαθαριστή, να μισθώσουν τις παραγωγικές τους εγκαταστάσεις, κινητές και ακίνητες, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποθηκευτικοί χώροι των προϊόντων τους και τις οποίες ο ΑΣ χρησιμοποιεί για τις παραγωγικές ανάγκες του, κατά προτεραιότητα σε ΑΣ που αποδεδειγμένα είναι βιώσιμοι και διαθέτουν τόσο την απαραίτητη παραγωγική δυναμικότητα όσο και την τεχνογνωσία για την αποτελεσματική λειτουργία των μονάδων. Η μίσθωση ισχύει όσο διαρκεί η εκκαθάριση. Οι εκκαθαριστές ανακοινώνουν την πρόθεση εκμίσθωσης της παρούσας παραγράφου, με σχετική πρόσκλησή τους που δημοσιεύεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5.

17. Τα πρόσωπα που ορίζονται εκκαθαριστές του ΑΣ, δεν διώκονται ποινικά, δεν υπόκεινται σε προσωπική κράτηση, ούτε υπέχουν οποιαδήποτε αστική ή άλλη ατομική ευθύνη, για χρέη του ΑΣ προς το Δημόσιο και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του χρόνου βεβαίωσής τους. Δεν μπορούν να οριστούν εκκαθαριστές ΑΣ πρόσωπα που έχουν ασκήσει διοίκηση ή έχουν υπάρξει υπάλληλοί του. Η διάταξη αυτή ισχύει και για τους εκκαθαριστές των Αγροτικών Συνεταιρισμών, των

ΕΑΣ, των ΚΕΣΕ, των ΚΑΣΟ και των ΣΕ του ν. 2810/2000, που έχουν τεθεί σε εκκαθάριση με οποιονδήποτε τρόπο.

18. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τις εκκαθαρίσεις των ΑΣ, ΕΑΣ, ΚΕΣΕ, ΚΑΣΟ και ΣΕ που βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 28 Ποινικές διατάξεις

1. Τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις (3) μήνες έως ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή υπάλληλος ΑΣ αν:

α) Εν γνώσει του παρέχει στη γενική συνέλευση, στο εποπτικό συμβούλιο ή σε εκείνον που ασκεί την εποπτεία ή τον έλεγχο του ΑΣ ψευδή στοιχεία ή αρνείται ή αποκρύπτει αληθή στοιχεία, γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν στην οικονομική κατάσταση του ΑΣ.

β) Εν γνώσει του προβαίνει σε ψευδείς ή εικονικές εγγραφές στα βιβλία του ΑΣ ή συντάσσει ψευδείς ή εικονικούς ισολογισμούς.

γ) Αρνείται να παραδώσει ή αποκρύπτει από το εποπτικό συμβούλιο ή από εκείνον που ασκεί έλεγχο ή εποπτεία, τα τηρούμενα στοιχεία ή βιβλία ή παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο την άσκηση ελέγχου ή εποπτείας.

2. Με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, τιμωρείται όποιος διενεργεί έλεγχο σε ΑΣ, αν κατά την άσκηση των καθηκόντων του παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή αποκρύπτει ή αρνείται αληθή γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν στη διαχείριση ή στην οικονομική κατάσταση του ΑΣ και περιήλθαν σε γνώση του από τον έλεγχο που διενήργησε σε αυτόν.

3. Τιμωρείται με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος ή με χρηματική ποινή ή και με τις δύο ποινές ταυτόχρονα, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος παρεμποδίζει τις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου ή του εποπτικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης των μελών των ΑΣ, με χρήση ή με απειλή σωματικής βίας ή με άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη.

4. Τιμωρείται με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος:

α) Ενεργεί πράξεις διοίκησης ή διαχείρισης ή ελέγχου μετά τη λήξη της θητείας του.

β) Ψηφίζει χωρίς δικαίωμα ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο επιχειρεί παρά το νόμο να αλλοιώσει το αποτέλεσμα της εκλογής για την ανάδειξη διοικητικών συμβουλίων, εποπτικών συμβουλίων, μελών της αντιπροσωπευτικής γενικής συνέλευσης που προβλέπεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 12, ελεγκτών και αντιπροσώπων των ΑΣ σε άλλα νομικά πρόσωπα.

5. Με τις ποινές της παραγράφου 4 τιμωρούνται τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, οι εκκαθαριστές και οι υπάλληλοι των ΑΣ, στους οποίους παραχώρησε το διοικητικό συμβούλιο την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του, για ενέργειες που αντίκεινται στις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης ή για μη εκτέλεση, σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό των καθηκόντων τους, καθώς και για την παράλειψη σύνταξης του ισολογισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΥΣ

Άρθρο 29

Οικονομικές ενισχύσεις - φορολογικές απαλλαγές - κίνητρα

1. Οι εισφορές των μελών προς τους ΑΣ δεν υπόκεινται σε φόρο ή σε τέλος χαρτοσήμου ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ τρίτου.

2. Η νόμιμη προμήθεια, για τις ασφαλιστικές συμβάσεις που καταρτίζονται ή ανανεώνονται με τη μεσολάβηση ΑΣ, καταβάλλεται σε αυτούς.

3. Τα πλεονάσματα της διαχειριστικής χρήσης των ΑΣ, που διανέμονται στα μέλη και στα μέλη - επενδυτές, εφόσον συναλλάσσονται με τον ΑΣ, σύμφωνα με το άρθρο 23, υπόκεινται μόνο σε φορολογία εισοδήματος των μελών ανεξάρτητα από την καταβολή τους ή την εξατομικευμένη διατήρησή τους ως κατάθεση στον ΑΣ.

4. Οι ΑΣ μπορούν να εντάσσονται στους εκάστοτε ισχύοντες αναπτυξιακούς νόμους.

5. Οι ΑΣ που συγχωνεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου απαλλάσσονται της υποχρέωσης καταβολής κάθε είδους φόρου, τέλους, τέλους χαρτοσήμου, φόρου υπέρ τρίτων, δικαιωμάτων υποθηκοφυλάκων, δικαιωμάτων Ταμείων, αναλογικών δικαιωμάτων συμβολαιογράφων και κάθε άλλης απαλλαγής που προβλέπεται για την περίπτωση αυτή στον κ.ν. 2190/1920, στο Ν.δ. 1297/1972 (Α΄ 217) και στο ν. 2166/1993 (Α΄ 137), εφόσον συντρέχουν οι κατά περίπτωση προβλεπόμενες προϋποθέσεις των απαλλαγών. Η μεταγραφή στα υποθηκοφυλάκεια γίνεται ατελώς. Η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4178/2013 (Α΄ 174) δεν εφαρμόζεται και στην περίπτωση συμβάσεων συγχώνευσης των ΑΣ.

6. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μπορεί να καθορίζονται πρόσθετα κίνητρα για τη συγχώνευση και την ανάπτυξη των ΑΣ. Τα κίνητρα αναφέρονται στις επενδύσεις, στην ανάπτυξη των ΑΣ, στην πρόσληψη και κατάρτιση στελεχών, στην επιλεξιμότητα για ανάθεση έργων και στην ενθάρρυνση ανάληψης πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων επί ωφελεία των μελών τους. Με όμοιες αποφάσεις καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις υπαγωγής των ΑΣ στα παραπάνω κίνητρα.

7. Νομοθετικές διατάξεις που παρέχουν διευκολύνσεις ή απαλλαγές από φόρους, τέλη χαρτοσήμου ή άλλα υπέρ του Δημοσίου τέλη, εισφορές ή δικαιώματα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου για τη συγχώνευση επιχειρήσεων εφαρμόζονται αναλόγως και στους ΑΣ, εφόσον αυτοί πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις αντίστοιχες διατάξεις.

8. Διατάξεις που θεσπίζουν κίνητρα ή απαλλαγές οικονομικής, φορολογικής ή άλλης φύσης για τη μετατροπή εμπορικών εταιρειών σε εμπορικές εταιρείες άλλου νομικού τύπου, ισχύουν με τις ίδιες προϋποθέσεις και για τη μετατροπή των αναγκαστικών συνεταιρισμών και των Ενώσεών τους, σύμφωνα με το άρθρο 32.

Άρθρο 30

Δικαιούχοι οικονομικών ενισχύσεων, φορολογικών απαλλαγών και κινήτρων

Οι ΑΣ, οι Κλαδικοί ΑΣ και οι Κλαδικό Εθνικοί ΑΣ του άρθρου 31, οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί του άρθρου 32 και οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις του άρθρου 33, που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του άρθρου 19, έχουν δικαίωμα πρόσβασης:

α) Στις οικονομικές ενισχύσεις, φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα του άρθρου 29, καθώς και των εκάστοτε αναπτυξιακών νόμων και ενωσιακών προγραμμάτων και β) σε όλα τα αναπτυξιακά προγράμματα, τα οποία προκηρύσσονται από το Ελληνικό Δημόσιο ή για λογαριασμό του και χρηματοδοτούνται από εθνικούς και ενωσιακούς πόρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄

ΑΛΛΟΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Άρθρο 31

Κλαδικό αγροτικό συνεταιρισμοί

1. Δύο (2) ή περισσότεροι ΑΣ με αντικείμενο δραστηριότητας που αφορά ένα προϊόν ή μια ομάδα ομοειδών προϊόντων μπορούν να συνιστούν μεταξύ τους Κλαδικούς ΑΣ, στο εξής ΚΑΣ. Με πρωτοβουλία τουλάχιστον των δύο τρίτων (2/3) των ΑΣ που δραστηριοποιούνται σε ένα προϊόν ή σε μια ομάδα ομοειδών προϊόντων, μπορεί να συνιστάται σε εθνικό επίπεδο ένας Κλαδικός Εθνικός ΑΣ, στο εξής ΚΕΑΣ, ανά προϊόν ή ανά ομάδα ομοειδών προϊόντων. Στους ΚΑΣ και ΚΕΑΣ μπορεί να συμμετέχουν και Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις του άρθρου 33, με την προϋπόθεση ότι μέλη τους είναι μόνο ΑΣ.

2. Στους σκοπούς των ΚΑΣ και ΚΕΑΣ περιλαμβάνονται ο συντονισμός του έργου των μελών τους, η διεύρυνση των δραστηριοτήτων τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και η ανάληψη οικονομικών δραστηριοτήτων ευρείας κλίμακας. Στα πλαίσια εκπλήρωσης του σκοπού τους, οι ΚΑΣ και ΚΕΑΣ συνεργάζονται με τους ΑΣ σε θέματα χρηματοδότησης, μάρκετινγκ, εξαγωγών και εισαγωγών, εμπορίας και μεταποίησης-τυποποίησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης, οικονομικής λογιστικής, νομικής και τεχνικής βοήθειας, καθώς και σε θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος, όπως η έρευνα, η ανάπτυξη των κοινοτήτων εντός των οποίων δραστηριοποιούνται τα μέλη τους και η προστασία του περιβάλλοντος.

Οι δραστηριότητες των ΚΑΣ και ΚΕΑΣ είναι συμπληρωματικές των δραστηριοτήτων των ΑΣ και δεν λειτουργούν ανταγωνιστικά προς αυτές.

3. Για τη σύσταση των ΚΑΣ και των ΚΕΑΣ ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 4. Η εποπτεία και ο έλεγχος των ΚΑΣ και των ΚΕΑΣ ασκείται από την αρμόδια αρχή του άρθρου 18. Οι ΚΑΣ και ΚΕΑΣ εγγράφονται στο μητρώο του άρθρου 19, σύμφωνα με το άρθρο 20 και αξιολογούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 4 του άρθρου 20. Τα καταστατικά των ΚΑΣ και των ΚΕΑΣ καθορίζουν όλα τα θέματα που αφορούν στη λειτουργία τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου περί ΑΣ, που εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 32

Μετατροπή Αναγκαστικών Συνεταιρισμών

1. Η μετατροπή των αναγκαστικών συνεταιρισμών και των Ενώσεών τους σε ΑΣ του παρόντος νόμου πραγματοποιείται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από απόφαση της γενικής τους συνέλευσης με την απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και με την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 14 και αίτημά τους προς

την αρμόδια αρχή ή κατόπιν έκδοσης σχετικής αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης ή προς εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας. Η μετατροπή πραγματοποιείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και ολοκληρώνεται σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της απόφασης. Με την παρέλευση του εξαμήνου καταργούνται οι ειδικοί νόμοι που ρυθμίζουν τη λειτουργία των αντίστοιχων αναγκαστικών συνεταιρισμών.

2. Η διαδικασία μετατροπής των αναγκαστικών συνεταιρισμών και των Ενώσεων τους σε ΑΣ του παρόντος νόμου πραγματοποιείται ως εξής:

α) Η Ένωση των αναγκαστικών συνεταιρισμών μετατρέπεται σε ΑΣ του παρόντος νόμου με τη συγχώνευση των αναγκαστικών συνεταιρισμών μελών της, ως εξής:

αα) Λαμβάνονται αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων καθενός από τους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς που είναι μέλη της Ένωσης περί συγχώνευσης, καθώς και της γενικής συνέλευσης της Ένωσης περί μετατροπής σε ΑΣ του παρόντος νόμου, με την απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και με την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 14.

ββ) Τα διοικητικά συμβούλια όλων των συγχωνευόμενων αναγκαστικών συνεταιρισμών κα της Ένωσης συντάσσουν το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης - μετατροπής, που περιλαμβάνει τους όρους της συγχώνευσης και την αξία της μερίδας του νέου ΑΣ.

γγ) Τα μέλη των υπό συγχώνευση αναγκαστικών συνεταιρισμών συγκαλούνται σε κοινή γενική συνέλευση, μετά από πρόσκληση των διοικητικών συμβουλίων τους. Η συνέλευση αυτή εγκρίνει το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης - μετατροπής, το καταστατικό του νέου ΑΣ και εκλέγει το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο, που προκύπτει από τη συγχώνευση.

β) Όσοι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί δεν αποφασίσουν τη συγχώνευσή τους, μετατρέπονται σε ΑΣ του παρόντος νόμου με τροποποίηση του καταστατικού τους για την προσαρμογή τους στον παρόντα νόμο, που εγκρίνεται από το αρμόδιο δικαστήριο, μετά από απόφαση της γενικής τους συνέλευσης που λαμβάνεται με την απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και με την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 14. Οι αποχωρούντες λαμβάνουν την αξία της συνεταιρικής τους μερίδας κατά τους όρους του καταστατικού της Ένωσης εντός δύο (2) ετών από την αποχώρησή τους.

Το νομικό πρόσωπο του ΑΣ που προκύπτει από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας παραγράφου, είναι καθολικός διάδοχος της Ένωσης και των αναγκαστικών συνεταιρισμών μελών της που συγχωνεύονται - μετατρέπονται και τους υποκαθιστά πλήρως σε κάθε δικαίωμα και υποχρέωση, καθώς και στις εκκρεμείς δίκες, τις οποίες συνεχίζει.

Για τη μετατροπή της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται συμπληρωματικά και αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 24.

Άρθρο 33

Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις

Οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις, στο εξής ΑΕΣ, είναι ανώνυμες εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε οποιονδήποτε κλάδο της αγροτικής οικονομίας, τις οποίες συνιστούν ΑΣ και στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν και άλλες ΑΕΣ. Οι μετοχές των εταιρειών αυτών είναι πάντοτε ονομαστικές. Σε κάθε περίπτωση

μεταβίβασης μετοχών δικαίωμα προτίμησης έχουν οι ΑΣ και οι ΑΕΣ που συμμετέχουν στην ΑΕΣ. Κανένας μέτοχος δεν μπορεί να αποκτήσει μετοχές πέραν του 20% του συνολικού αριθμού των μετοχών της ΑΕΣ. Σε περίπτωση που οι μέτοχοι είναι λιγότεροι από πέντε, κανένας μέτοχος δεν μπορεί να αποκτήσει μετοχές πέραν του 50% του συνολικού αριθμού των μετοχών της ΑΕΣ. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται ο κ.ν. 2190/1920. ΑΕΣ των οποίων το 51% του μετοχικού τους κεφαλαίου ανήκει σε ΑΣ εγγράφονται στο μητρώο του άρθρου 19. Με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 4 του άρθρου 20 καθορίζονται τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που υποβάλλουν οι ΑΕΣ για την εγγραφή τους στο μητρώο, καθώς και για την επικαιροποίηση αυτής.

Άρθρο 34

Διεπαγγελματικές οργανώσεις

1. Διεπαγγελματικές οργανώσεις είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που συνιστώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα ανά τομέα αγροτικών προϊόντων και αποτελούνται από εκπροσώπους οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με την παραγωγή των προϊόντων αυτών.

2. Οι διεπαγγελματικές οργανώσεις συγκροτούνται, λειτουργούν και αναγνωρίζονται, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του.

3. Οι διεπαγγελματικές οργανώσεις εποπτεύονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και αναγνωρίζονται και ελέγχονται από τις αρμόδιες καθ' ύλην υπηρεσίες του Υπουργείου, ανάλογα με τον τομέα αγροτικών προϊόντων που τις αφορούν.

4. Μόνο μία (1) διεπαγγελματική οργάνωση αναγνωρίζεται σε εθνικό επίπεδο για κάθε προϊόν ή κοινή ομάδα προϊόντων.

5. Οι διεπαγγελματικές οργανώσεις, στα πλαίσια εκπλήρωσης του σκοπού και των ειδικότερων στόχων τους, συνεργάζονται κατά περίπτωση με άλλους φορείς, όπως είναι ιδίως οι αγροδιατροφικές συμπράξεις της Περιφέρειας του άρθρου 35 και οι ομάδες προστασίας και διαχείρισης προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ του άρθρου 38.

Άρθρο 35

Αγροδιατροφικές συμπράξεις της Περιφέρειας

1. Με πρωτοβουλία των Περιφερειών της χώρας μπορεί να συνιστώνται αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες με σκοπό:

α) Την ανάδειξη, προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στα διοικητικά όρια της κάθε Περιφέρειας. Η προώθηση δεν περιλαμβάνει τη χορήγηση σημάτων ποιότητας, εντοπιότητας και ασφάλειας στα τοπικά προϊόντα.

β) Την παροχή υπηρεσιών τεκμηρίωσης, υποστήριξης και προώθησης των προϊόντων της Περιφέρειας.

Οι εταιρείες του παρόντος άρθρου φέρουν επωνυμίες στις οποίες περιλαμβάνεται οπωσδήποτε ο όρος «Αγροδιατροφική Σύμπραξη», συνοδευόμενος από το όνομα της οικείας Περιφέρειας. Σε νησιά, η πρωτοβουλία ίδρυσης μπορεί να ανήκει στον αντίστοιχο δήμο, οπότε στην επωνυμία της αντίστοιχης εταιρείας, μετά τον όρο «Αγροδιατροφική Σύμπραξη», αναφέρεται το όνομα της νήσου.

2. Για την ίδρυση των εταιρειών του παρόντος άρθρου μπορεί να συμπράττουν:

- α) Η οικεία Περιφέρεια.
- β) Οι δήμοι της οικείας κάθε φορά Περιφέρειας.
- γ) Οι ΑΣ της Περιφέρειας.
- δ) Νομικά και φυσικά πρόσωπα που είναι φορείς της βιομηχανίας, του εμπορίου, του τουρισμού, της εστίασης και των καταναλωτών και που δραστηριοποιούνται στην οικεία Περιφέρεια και στο χώρο των διατροφικών αγροτικών προϊόντων.
- ε) Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και επιμελητήρια, τα οποία εδρεύουν στην οικεία Περιφέρεια ή δραστηριοποιούνται σε γνωστικά και ερευνητικά πεδία σχετικά με τα προϊόντα της Περιφέρειας.

Άρθρο 36

Συμβάσεις μελλοντικής πώλησης αγροτικών προϊόντων

1. Με ιδιωτικές γραπτές συμβάσεις βεβαίας χρονολογίας μπορεί να ρυθμίζεται η μελλοντική πώληση αγροτικών προϊόντων. Οι ΑΣ και οι ΑΕΣ μπορούν να συνάπτουν τις συμβάσεις του παρόντος άρθρου για τα προϊόντα των μελών τους που παραδίδονται υποχρεωτικά σε αυτούς με σκοπό τη διακίνηση και την εμπορία τους. Σε κάθε τέτοια σύμβαση πρέπει να περιλαμβάνονται οπωσδήποτε επί ποινή ακυρότητας:

- α) Το είδος και ο συνολικός όγκος των προς πώληση αγροτικών προϊόντων.
- β) Η ελάχιστη χρονική διάρκεια ισχύος, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα έτος.
- γ) Ο τρόπος συλλογής, φύλαξης και συντήρησης των αγροτικών προϊόντων, καθώς και η ποιότητά τους με βάση ποικιλίες ή συναφείς πιστοποιήσεις.
- δ) Η τιμή του προϊόντος.
- ε) Ο τρόπος και ο χρόνος πληρωμής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- στ) Οι λόγοι και ο τρόπος καταγγελίας της σύμβασης.
- ζ) Ο Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ), καθώς και ο Ειδικός Αριθμός Εγγραφής (ΕΑΕ) στο Μητρώο Εμπόρων Αγροτικών Προϊόντων του ν. 3955/2011, του αντισυμβαλλομένου, καθώς και ο κωδικός εγγραφής στο μητρώο πρώτων αγοραστών του τομέα αλιείας για τους υπόχρεους.
- η) Βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής όλων των συμβαλλομένων.

θ) Τα στοιχεία από τα οποία προκύπτει η κατάθεση της σύμβασης στην αρμόδια ΔΟΥ.

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να καθορίζονται ο τύπος και το ελάχιστο περιεχόμενο των συμβάσεων ανά γεωργικό προϊόν, το οποίο κατισχύει κάθε αντίθετης βούλησης των συμβαλλομένων.

Άρθρο 37

Ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών και Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών

1. Οι ομάδες παραγωγών του άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 αποτελούν ομάδες στους τομείς της γεωργίας που συγκροτούνται, αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του.

2. Οι οργανώσεις παραγωγών αποτελούν αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών, με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, οι οποίες συγκροτούνται, αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του.

3. Οι οργανώσεις και οι ομάδες παραγωγών που είναι σαφώς οριζόμενα μέρη νομικών οντοτήτων του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου λειτουργούν με ξεχωριστή λογιστική ή/και διοικητική διαχείριση. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ρυθμίζεται ανά τομέα κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

4. Οι Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών αποτελούν αυτοτελείς νομικές οντότητες του συνεταιριστικού ή εμπορικού δικαίου ή σαφώς οριζόμενα μέρη νομικών οντοτήτων οι οποίες συγκροτούνται με πρωτοβουλία αναγνωρισμένων οργανώσεων παραγωγών και αναγνωρίζονται και λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και τα συμπληρωματικά εθνικά μέτρα εφαρμογής του.

Άρθρο 38

Ομάδες προστασίας και διαχείρισης προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ

1. Σε κάθε μία οριοθετημένη περιοχή παραγωγής γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ), με Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη (ΠΓΕ) συμπεριλαμβανομένων των αμπελοοινικών προϊόντων και των αρωματισμένων οίνων ή για κάθε Εγγυημένο Παραδοσιακό Ιδιότυπο Προϊόν (ΕΠΙΠ) μπορεί να συνιστάται ομάδα προστασίας και διαχείρισης ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΙΠ, κατά περίπτωση, στο εξής ομάδα. Η ομάδα αποτελείται κυρίως από παραγωγούς και μεταποιητές του προϊόντος και έργο της είναι η προστασία, η διαχείριση και η προώθηση των προϊόντων με τις ονομασίες ΠΟΠ, ΠΓΕ και ΕΠΙΠ, καθώς και η ενημέρωση των καταναλωτών για τα προϊόντα αυτά.

2. Οι ομάδες δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα και συνιστώνται ύστερα από κοινή πρωτοβουλία κυρίως των παραγωγών και των μεταποιητών γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου της παραγράφου 1. Στις ομάδες αυτές εκπροσωπούνται αναλογικά όλες οι επαγγελματικές κατηγορίες που συμμετέχουν στην παραγωγή και την μεταποίηση των προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ.

3. Οι ομάδες αναγνωρίζονται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εφόσον καλύπτουν τα 2/3 της παραγωγής του πιστοποιημένου προϊόντος ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ. Οι ομάδες που έχουν αναγνωριστεί ασκούν τις δραστηριότητες που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1151/2012 και συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές, καθώς και με την αναγνωρισμένη διεπαγγελματική οργάνωση του τομέα, εφόσον αυτή υφίσταται, για όλα τα θέματα που αφορούν σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, μεταποίησης και της εμπορίας των προϊόντων αυτών, καθώς και τους ελέγχους που προβλέπονται στην παράγραφο 5.

4. Οι αποφάσεις των αναγνωρισμένων ομάδων για τα θέματα γενικής προώθησης της ονομασίας και διασφάλισης της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του προϊόντος, μετά την έγκρισή τους με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εφαρ-

μόζονται υποχρεωτικά από όλους τους παραγωγούς και μεταποιητές του συγκεκριμένου προϊόντος.

5. Για θέματα που αφορούν στην προστασία και στη συμμόρφωση με τις προδιαγραφές του προϊόντος, οι αναγνωρισμένες ομάδες μπορούν να διαθέτουν δικούς τους ελεγκτές, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιούν και αυτοί εσωτερικούς ελέγχους στην παραγωγή, μεταποίηση, συσκευασία και διακίνηση του συγκεκριμένου ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ. Τα ευρήματα των ελέγχων αυτών τίθενται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών. Οι έλεγχοι της παρούσας παραγράφου δεν υποκαθιστούν τους επίσημους ελέγχους των αρμόδιων αρχών.

6. Η χρηματοδότηση των αναγνωρισμένων ομάδων εξασφαλίζεται με τη θέσπιση εισφοράς επί των μελών της και με την αξιοποίηση ενωσιακών ή εθνικών προγραμμάτων.

7. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι απαραίτητες προϋποθέσεις, τα κριτήρια και η διαδικασία για την αναγνώριση των ομάδων. Με όμοια απόφαση καθορίζονται:

α) Ο τρόπος αναλογικής εκπροσώπησης των διαφόρων επαγγελματικών ομάδων παραγωγών και μεταποιητών στα όργανα διοίκησης, καθώς και οι όροι οικονομικής συμμετοχής των μη μελών της ομάδας.

β) Ο επιμερισμός των λειτουργικών δαπανών της ομάδας μεταξύ των μελών της.

γ) Κάθε θέμα που αφορά στους ελέγχους που διενεργεί η ομάδα, σύμφωνα με την παράγραφο 5.

δ) Ο τρόπος συνεργασίας των ομάδων με τις διεπαγγελματικές οργανώσεις, εφόσον υπάρχουν.

ε) Οι αρμοδιότητες που ασκούν και οι δράσεις που αναλαμβάνουν στο πλαίσιο του έργου τους που προβλέπεται στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 39

Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

1. Συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης», στο εξής ταμείο, που εγγράφεται στο μητρώο του άρθρου 19. Σκοπός του ταμείου είναι η χρηματοδότηση, ο συντονισμός και η παρακολούθηση εφαρμογής επιμορφωτικών προγραμμάτων συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των μελών των ΑΣ, των διοικητικών και εποπτικών τους συμβουλίων, καθώς και των γενικών διευθυντών, των λοιπών διευθυντικών στελεχών και των εργαζόμενων στους ΑΣ. Το ταμείο χρηματοδοτεί επίσης και επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα που αφορούν το περιβάλλον, την προστασία από τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, το μάρκετινγκ, τη διοίκηση των ΑΣ, την εμπορία αγροτικών προϊόντων, καθώς και εξειδικευμένα προγράμματα για την κατάρτιση και ενημέρωση των αγροτιστών με σκοπό την προώθηση της ισότητας ευκαιριών και της άρσης των ανισοτήτων μεταξύ των δύο φύλων στο συνεταιριστικό κίνημα.

2. Μέλη του ταμείου είναι όλοι οι ΑΣ που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του άρθρου 19 και ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ».

3. Οι πόροι του ταμείου προέρχονται από τη διανομή του πλεονάσματος, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 4 του άρθρου 23, από προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από κάθε άλλη ενίσχυση από τους ΑΣ.

4. Μετά από πρόσκληση της αρμόδιας αρχής του άρθρου 18, οι εκπρόσωποι των αγροτικών συνεταιρισμών που το οικονομικό έτος 2015 είχαν διαχειριστικό πλεόνασμα και ο εκπρόσωπος του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, καταρτίζουν και δημοσιεύουν κατά νόμο μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, το καταστατικό του ταμείου. Όλοι οι ΑΣ που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο γίνονται μέλη του ταμείου.

Άρθρο 40

Ενιαία ψηφιακή βάση για την ιχνηλασιμότητα των συνεταιριστικών αγροτικών προϊόντων

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ενιαία ψηφιακή βάση δεδομένων για την ιχνηλασιμότητα των συνεταιριστικών αγροτικών προϊόντων. Η ψηφιακή βάση έχει σκοπό την καταγραφή της διαδρομής που ακολουθούν τα πάσης φύσεως συνεταιριστικά προϊόντα του αγροτικού τομέα, αυτούσια ή μεταποιημένα, από την παραγωγή στην κατανάλωση.

2. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου:

α) «Ιχνηλασιμότητα» είναι η δυνατότητα παρακολούθησης και ανίχνευσης της προέλευσης και της πορείας παραγωγής ενός (1) προϊόντος σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής τους.

β) «Προϊόντα» είναι τα πάσης φύσεως προϊόντα του αγροτικού τομέα αυτούσια ή μεταποιημένα.

γ) «Συνεταιριστικά Προϊόντα» είναι τα προϊόντα που παράγονται ή/και μεταποιούνται ή/και διακινούνται από ΑΣ που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του άρθρου 19.

3. Αρμόδια για τη δημιουργία, οργάνωση και τήρηση της ενιαίας βάσης δεδομένων ορίζεται η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου. Η ψηφιακή βάση ενημερώνεται με καταχώριση δεδομένων από τους ΑΣ που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του άρθρου 19.

4. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές, η διαχείριση και η λειτουργία της ενιαίας βάσης δεδομένων, ειδικότερα θέματα ως προς τις αρμόδιες αρχές διαχείρισης της βάσης και τους υπόχρεους υποβολής, τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλλονται, ο τρόπος διασύνδεσής της με άλλες βάσεις για την αξιοποίηση των στοιχείων τους, η συνεργασία των αρμόδιων αρχών με άλλες υπηρεσίες και φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου για τη συλλογή στοιχείων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 41

Ίδρυση Οργανισμού Διαχείρισης Ακινήτων Γαιών και Εξοπλισμών (ΟΔΙΑΓΕ)

1. Ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) με τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρίας, με την επωνυμία «Οργανισμός Διαχείρισης Ακινήτων, Γαιών και Εξοπλισμών ΑΕ» και διακριτικό τίτλο «ΟΔΙΑΓΕ», εφεξής οργανισμός, με έδρα την Αθήνα. Ο οργανισμός τελεί υπό τον έλεγχο του Δημοσίου, διέπεται από τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314) και λειτουργεί για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Την εποπτεία του οργανισμού ασκεί ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Το καταστατικό του οργανισμού εγκρίνεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ο οργανισμός διοικείται από

επταμελές διοικητικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται από τους Υπουργούς Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η θητεία του διοικητικού συμβουλίου είναι τριετής.

3. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει να είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. και να διαθέτουν επιχειρηματική εμπειρία και διοικητικές ικανότητες.

4. Μεταξύ των μελών του διοικητικού συμβουλίου εκλέγεται ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του οργανισμού. Η αμοιβή του προέδρου και διευθύνοντα συμβούλου, καθώς και η αποζημίωση των μελών του διοικητικού συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις, καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

5. Το μετοχικό κεφάλαιο του οργανισμού ορίζεται στο ποσό των είκοσι τεσσάρων χιλιάδων (24.000) ευρώ, το οποίο αναλαμβάνεται εξ ολοκλήρου από το Ελληνικό Δημόσιο. Το κεφάλαιο θα καταβληθεί μέσα σε δύο μήνες από τη δημοσίευση του καταστατικού του οργανισμού.

6. Οι σκοποί του οργανισμού είναι:

α) Η ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής οικονομίας διαμέσου της καλύτερης δυνατής αξιοποίησης της δημόσιας γης που είναι κατάλληλη για αγροτική εκμετάλλευση.

β) Η έρευνα για την ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω της βελτίωσης των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και της αναδιάρθρωσης του αγροτικού τομέα της οικονομίας.

γ) Η διατήρηση και η δημιουργία βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων και η βελτίωση της απόδοσής τους με την ανάληψη κατάλληλων επενδυτικών πρωτοβουλιών και την εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας και σύγχρονων πρακτικών διαχείρισης.

δ) Η υποστήριξη των αγροτών σε θέματα αποδοτικής διαχείρισης της γης και του εξοπλισμού και η διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων αγροτών σε παραγωγικά αποδοτικές αγροτικές εκτάσεις.

ε) Η διάθεση κινητών και ακινήτων σε πιλοτικά συνεργατικά σχήματα και νέους αγρότες για την ανάπτυξη βιώσιμων αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

στ) Η ενίσχυση και η υποστήριξη κάθε δραστηριότητας που συμβάλλει στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας.

7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζεται η περιουσία, κινητή και ακίνητη, του δημοσίου που του παραχωρείται, η διαδικασία της παραχώρησης και ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη λειτουργία του οργανισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 42

Ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, επιτροπή με τίτλο «Εθνική Επιτροπή Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης» έργο της οποίας είναι η επιλογή των εκμεταλλεύσεων του Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (ΔΙΓΕΛΠ). Η επιτροπή υποστηρίζεται από το Τμήμα Τεκμηρίωσης και Αγροτικής Στατιστικής της Διεύθυνσης Στρατηγικού

Σχεδιασμού, Αγροτικής Ανάπτυξης, Αξιολόγησης και Τεκμηρίωσης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που αποτελεί το όργανο-σύνδεσμο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται η συγκρότηση, οι ιδιότητες και ο ορισμός των μελών, οι αρμοδιότητες, η θητεία και κάθε θέμα σχετικό με το έργο και τον τρόπο λειτουργίας της επιτροπής.

2. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εκτέλεσης των συμβάσεων μεταξύ Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή των εποπτευόμενων από αυτό φορέων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η έγκριση διάθεσης του ποσού και η κατανομή της πίστωσης, η σύσταση και η συγκρότηση επιτροπών για τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την παραλαβή του έργου και οι αρμοδιότητες αυτών και κάθε θέμα σχετικό με την υλοποίηση, παραλαβή και αξιολόγηση του συνόλου των παραδοτέων των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

3. Το άρθρο 4 του Π.δ. 8/2012 (Α΄11), τροποποιείται ως εξής:

α) Η περίπτωση α΄ του άρθρου 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Οι όροι που είναι σχετικοί με τη δόμηση του γηπέδου στο οποίο πρόκειται να γίνει η εγκατάσταση (θέση, έκταση, συντελεστής δόμησης, τήρηση αποστάσεων), όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία.»

β) Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης β΄ του άρθρου 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι ανωτέρω όροι της παρούσας περίπτωσης β΄ δεν αντικαθιστούν ενδεχόμενους άλλους δεσμευτικότερους όρους δόμησης, οι οποίοι προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.»

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναδιρθρώνονται οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης και οι Ειδικές Υπηρεσίες Εφαρμογής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητές τους.

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 της υποπαραγράφου Δ.9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α΄ 94) δεν εφαρμόζονται για τις μετακινήσεις των υπαλλήλων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και των εποπτευόμενων φορέων αυτού που διενεργούν ή συμμετέχουν σε προβλεπόμενους ελέγχους, επιθεωρήσεις, παραλαβές έργων, αυτοψίες ή δειγματοληψίες. Για το ως άνω προσωπικό μπορεί με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, να καθορίζονται μέχρι 200 ημέρες μετακίνησης εκτός έδρας κατ' έτος.

Άρθρο 43

Ρυθμίσεις θεμάτων του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινωνικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων

Η Μικτή Επιτροπή Νομικής και Νομοτεχνικής Υποστήριξης που έχει συσταθεί και συγκροτηθεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ με τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 3 του ν. 2637/1998 (Α΄ 200), όπως ισχύει και των κανονιστικών πράξεων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού, συνεδριάζει τέσσερις (4) τουλάχιστον φορές το μήνα

εκτός του κανονικού ωραρίου εργασίας, εκτός του χρόνου που καλύπτεται από υπερωριακή απασχόληση και μετά τη λήξη του νομίμου ωραρίου λειτουργίας των υπηρεσιών και η αποζημίωσή της μειώνεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21 παρ. 2 του ν. 4354/2015 (Α' 176), από την έναρξη ισχύος του.

Άρθρο 44

Τροποποίηση διατάξεων των νόμων 4061/2012 (Α' 66), 396/1976 (Α' 198), 1565/1985 (Α' 164), 4039/2012 (Α' 15), 4186/2013 (Α' 193) και του Π.δ. 107/2014 (Α' 174)

1. α) Η περίπτωση στ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4061/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«στ) Τα ακίνητα που περιήλθαν ή περιέρχονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3147/2003 (Α' 135), όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με την παρ. 12 του άρθρου 19 του ν. 3208/2003 (Α' 303) και τις παραγράφους 12 και 33 του άρθρου 20 του ν. 3399/2005 (Α' 255), την παρ. 9 του άρθρου 13 του ν. 3147/2003, την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 2215/1994 (Α' 77), καθώς και με πράξεις δωρεάς ή κληρονομιάς.»

β) Η παρ. 2α του άρθρου 1 του ν. 4061/2012, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 37 παρ. 1α του ν. 4235/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«2α. Οι Δήμοι ασκούν τη διαχείριση στα τμήματα των ακινήτων της παραγράφου 1, όπου έχουν διανοίξει γεωτρήσεις, πηγές και υδατοδεξαμενές για αρδευτικούς ή υδρευτικούς σκοπούς. Ο Δήμος υποβάλλει στη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων απόσπασμα χάρτη (1: 5.000) ή απόσπασμα ορθοφωτοχάρτη σε προβολικό σύστημα ΕΓΣΑ '87, όπου απεικονίζεται το τμήμα του ακινήτου, το οποίο χρησιμοποιεί για τον παραπάνω σκοπό. Το δικαίωμα διαχείρισης παύει εφόσον ο Δήμος αλλάξει τη χρήση ή παύσει να το χρησιμοποιεί για το σκοπό αυτόν.»

γ) Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 2 του ν. 4061/2012 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) τηρείται βάση δεδομένων, όπου απεικονίζονται ψηφιακά όλα τα ακίνητα που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η βάση δεδομένων που τηρείται στον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) για τα ακίνητα που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 1 μεταφέρεται και ενσωματώνεται στην ανωτέρω βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στη βάση δεδομένων έχουν πρόσβαση οι Επιτροπές Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών του άρθρου 14, οι αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών της χώρας, οι Επιτροπές Ελέγχου και Νομιμότητας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων του άρθρου 17, ο ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και κάθε ενδιαφερόμενος μετά από σχετική του αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Κάθε πράξη παραχώρησης, η οποία γίνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, καταχωρείται στην ψηφιακή βάση δεδομένων, με μέριμνα της Διεύθυνσης

Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας του Υπουργείου ή της αρμόδιας υπηρεσίας της Περιφέρειας της χώρας, αν η πράξη παραχώρησης εκδόθηκε από τον Περιφερειάρχη. Στην πράξη παραχώρησης περιγράφεται, με σαφήνεια, το παραχωρούμενο ακίνητο κατά θέση, εμβαδόν και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς. Οι ίδιες υπηρεσίες καταχωρούν στη βάση δεδομένων τις πράξεις ακύρωσης ή ανάκλησης των αποφάσεων παραχώρησης.»

δ) Η περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4061/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Για την παραγωγή τροφίμων φυτικής ή ζωικής προέλευσης ή ζωοτροφών ή για βόσκηση, κατά χρήση, έναντι χαμηλού τιμήματος, για ακίνητα εμβαδού έως εκατό (100) στρεμμάτων, σε κατ' επάγγελμα αγρότες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, όπως αυτά προσδιορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 3874/2010 (Α' 151), σε αγροτικούς συνεταιρισμούς και ομάδες παραγωγών, καθώς και σε ανέργους, εγγεγραμμένους στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), μετά από ανακοίνωση της οικείας Περιφέρειας στην ηλεκτρονική της σελίδα στο διαδίκτυο.»

ε) Η παρ. 4 του άρθρου 10 του ν. 4061/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι δημοπρασίες διεξάγονται στην Αθήνα σε χώρο και χρόνο που προσδιορίζεται και γνωστοποιείται με διακήρυξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τοιχοκολλάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ένα (1) μήνα πριν τη διεξαγωγή της δημοπρασίας.»

στ) Η παρ. 10 του άρθρου 10 του ν. 4061/2012, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Για την παραχώρηση της χρήσης ακινήτου, έναντι τιμήματος, σύμφωνα με τις περιπτώσεις β', γ' και δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 4, η δημοπρασία διενεργείται από την Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους. Οι δημοπρασίες διεξάγονται στην έδρα της οικείας Περιφέρειας σε χώρο και χρόνο που προσδιορίζεται με τη διακήρυξη. Κάθε δημοπρασία γνωστοποιείται με διακήρυξη της οικείας Περιφέρειας, ένα (1) μήνα πριν τη διεξαγωγή της δημοπρασίας, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η διακήρυξη τοιχοκολλάται, επίσης, στον πίνακα ανακοινώσεων της Κεντρικής Υπηρεσίας της οικείας Περιφέρειας. Αν έχουν συγκροτηθεί περισσότερες Επιτροπές Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, η δημοπρασία διεξάγεται στην έδρα της Επιτροπής στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται το δημοπρατούμενο ακίνητο. Όπου στις παραπάνω παραγράφους αναφέρεται η Επιτροπή Δημοπρασίας νοείται η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών.»

ζ) Η περίπτωση δ' της παρ. 8 του άρθρου 22 του ν. 4061/2012, όπως αυτή προστέθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 37 του ν. 4235/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) Για την μεταβίβαση της κυριότητας των δρόμων εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του οικείου Περιφερειάρχη, η οποία μεταγράφεται στο οικείο Υποθηκοφυλακείο ή καταχωρείται στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο

και κοινοποιείται στην εταιρεία «Εθνικό Κτηματολόγιο και Χαρτογράφηση Α.Ε.» και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για ενημέρωση της ψηφιακής βάσης.»

η) Το άρθρο 24α του ν. 4061/2012, όπως αυτό προστέθηκε με την παρ. 13α του άρθρου 37 του ν. 4235/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 24α
Κατάτμηση ακινήτου

Αν με την απόφαση της Επιτροπής Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών δεν προβάλλεται δικαίωμα κυριότητας σε τμήμα του ακινήτου ή αν αναγνωρίζεται δικαίωμα εξαγοράς σε τμήμα αυτού, ο Περιφερειάρχης εκδίδει πράξη κατάτμησης του ενιαίου ακινήτου, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας Περιφέρειας, η οποία μεταγράφεται στο οικείο Υποθηκοφυλακείο ή καταχωρίζεται στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο. Τα ακίνητα που προέχονται από την κατάτμηση του ενιαίου ακινήτου καταχωρούνται με νέο κωδικό στην ψηφιακή βάση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με μέριμνα της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας Περιφέρειας.»

θ) Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 26 του ν. 4061/2012 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Ακίνητα που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εντάσσονται σε εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια, ρυμοτομούνται κατ' εφαρμογή των πολεοδομικών διατάξεων, από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να διαβιβάζουν, αμελλητί, τη σχετική πράξη εφαρμογής, συνοδευόμενη από ψηφιακό διανυσματικό αρχείο, στο ελληνικό γεοδαιτικό σύστημα αναφοράς, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου και της οικείας Περιφέρειας, προκειμένου να καταχωρήσει τις μεταβολές στα κτηματολογικά στοιχεία.

2. Η αρμόδια δασική υπηρεσία διαβιβάζει στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και στην οικεία Περιφέρεια την πράξη χαρακτηρισμού έκτασης που κρίνεται τελεσίδικα δασική ή κηρύσσεται αναδασωτέα, συνοδευόμενη από ψηφιακό διανυσματικό αρχείο, στο ελληνικό γεοδαιτικό σύστημα αναφοράς, προκειμένου να ενημερωθεί η ψηφιακή βάση δεδομένων.»

ι) Η περίπτωση α' της παρ. 6 του άρθρου 36 του ν. 4061/2012, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Ακίνητα, των οποίων η διαχείριση ανήκει στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τα οποία παραχωρήθηκαν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένου σκοπού βάσει διατάξεων που καταργούνται με το νόμο αυτό, όπως ενδεικτικά και όχι περιοριστικά: του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα, του άρθρου 4 του ν. 3147/2003 (Α' 135), του Ν.δ. 203/1969 (Α' 109), των άρθρων 11 και 13 του ν. 1734/1987 (Α' 189), των υπ' αριθμ. 73/2005 και 2358/2004 αποφάσεων του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 837) και άλλων, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις, βάσει των οποίων παραχωρήθηκαν.»

2. Η καταβολή του προστίμου από τους δικαιούχους οικοπέδων, σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 36 του ν. 4061/2012 (Α' 66) γίνεται σε δύο άτοκες δόσεις, η πρώτη μέχρι 31.12.2016 και η δεύτερη μέχρι 31.12.2017.

3. Για την επιλογή του εκπροσώπου των πανελλήνιων εργοληπτικών οργανώσεων που συμμετέχει στο Κεντρικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Εγγειοβελτιωτικών Έργων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το οποίο προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν.δ. 3881/1958 (Α' 181) και του από 27/2/1959 β.δ., (Α' 50) και διατηρήθηκε σε ισχύ με την υπ' αριθ. 393155/22.9.1992 απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Γεωργίας και Οικονομικών (Β' 579), ακολουθείται η εξής διαδικασία: οι πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις προτείνουν εκπρόσωπό τους μέσα σε προθεσμία που τάσσεται με γραπτή πρόσκληση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες. Ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζει τον εκπρόσωπο των πανελλήνιων εργοληπτικών οργανώσεων με τον αναπληρωτή του από τα πρόσωπα που προτάθηκαν.

4. Η παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 396/1976 (Α' 198), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

« 2. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες λειτουργίας και ελέγχου των οινοποιείων στις περιπτώσεις συστέγασης με εγκαταστάσεις παραγωγής σταφιδίνης, μαρμελάδας από ξηρή σταφίδα, χυμού από σταφύλια ή με εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν σάκχαρη και σακχαρούχες ύλες, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εξαιρουμένης της περιπτώσεως της συστέγασης οινοποιείου με αποσταγματοποιείο και ποτοποιείο περί της οποίας διαλαμβάνουν οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. Γ.3 του άρθρου 7 του ν. 2969/2001, όπως προστέθηκαν με την υποπαράγραφο Δ.6 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94).»

5. Οι περιπτώσεις α' και β' της παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 1565/1985 (Α' 164), όπως ισχύει, αντικαθίστανται ως εξής:

«α) Όποιος πάνω από τρεις φορές υποπίπτει στην ίδια παράβαση των περιπτώσεων α', β', δ' και στ' της παραγράφου 1.

β) Όποιος πάνω από μία φορά υποπίπτει στην ίδια παράβαση της περίπτωσης ι' της παραγράφου 1.»

6. α) Η παρ. 8 του άρθρου 9 του ν. 4039/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Στην περίπτωση υιοθεσίας των αδέσποτων ζώων συντροφιάς από ενδιαφερόμενο νέο ιδιοκτήτη, φυσικό πρόσωπο ή φιλοζωικό σωματείο, που δεν είναι μόνιμος κάτοικος της Ελλάδας ή δεν έχει την έδρα του στην Ελλάδα, η υιοθεσία πραγματοποιείται με την παράδοσή τους στον ενδιαφερόμενο νέο ιδιοκτήτη ή σε νόμιμο εκπρόσωπό του ή πληρεξουσίό του και η πληρεξουσιότητα αποδεικνύεται εγγράφως με βέβαιη χρονολογία, υπό την προϋπόθεση ότι τα ζώα έχουν στερηθεί, σιμανθεί και καταγραφεί στη διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση δεδομένων με τα πλήρη στοιχεία του προσωρινού κατόχου τους και τα πλήρη στοιχεία του νέου ιδιοκτήτη, τα οποία προκύπτουν από επίσημο αποδεικτικό έγγραφο.»

β) Το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 4039/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Η ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή και η έκδοση διαβατηρίου και βιβλιαρίου υγείας, σύμφωνα με τα υποδείγματα των Παραρτημάτων 2 και 3, πραγματοποιούνται από κτηνιάτρους που έχουν πιστοποιηθεί και ασκούν νόμιμα το κτηνιατρικό επάγγελμα στην Ελλάδα.»

γ) Η παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 4039/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Τα Παραρτήματα 1 έως 5, που αναφέρονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του και δύνανται να τροποποιούνται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.»

7. Μετά την παρ. 4 του άρθρου 44 του ν. 4186/2013 προστίθεται νέα παράγραφος 5 ως εξής:

«5. α) Στο πλαίσιο της μη τυπικής εκπαίδευσης, που παρέχεται σε οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και μπορεί να οδηγήσει στην απόκτηση πιστοποιητικών αναγνωρισμένων σε εθνικό επίπεδο, μπορούν με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, να ιδρύονται, καταργούνται και συγχωνεύονται δημόσιοι φορείς μη τυπικής εκπαίδευσης του παρόντος νόμου, αρμοδιότητας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και να ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την οργάνωση, τη διοίκηση, το προσωπικό και τη λειτουργία των φορέων αυτών. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εισαγωγή μαθητών και την υλοποίηση της τάξης μαθητείας-πρακτικής άσκησης των ειδικοτήτων των φορέων αυτών.

β) Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορούν να δημιουργούνται νέες ειδικότητες για τους φορείς μη τυπικής εκπαίδευσης αρμοδιότητας ΥΠΑΑΤ, σύμφωνα με τις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες της αγροτικής οικονομίας, και τις προτάσεις των επιστημονικών φορέων, των επαγγελματικών φορέων, των επιμελητηρίων και του ΟΑΕΔ.

γ) Μετά από εισήγηση του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού ΔΗΜΗΤΡΑ, μπορεί να παρέχεται σε αυτόν, με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εφόσον έχουν προβλεφθεί οι σχετικές δαπάνες στον εγκεκριμένο του προϋπολογισμό και ευρίσκονται εντός των ορίων του Μ.Π.Δ.Σ, έγκριση για να λάβει άδεια λειτουργίας φορέων μη τυπικής εκπαίδευσης του άρθρου 17 του παρόντος νόμου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. Θ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την οργάνωση, τη διοίκηση, το προσωπικό και τη λειτουργία, καθώς και την ένταξη των φορέων αυτών στην οργανική διάρθρωση του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εισαγωγή μαθητών και την υλοποίηση της τάξης μαθητείας-πρακτικής άσκησης των ειδικοτήτων των φορέων αυτών.»

8. α) Η υποπερίπτωση γ' των περιπτώσεων 1 και 3 της παραγράφου Δ' του άρθρου 4 του Π.δ. 107/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Τμήμα Παρακολούθησης Παραχωρούμενων Ακινήτων».

β) Το σημείο σστ' της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 3 της παρ. Δ' του άρθρου 4 του Π.δ. 107/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«σστ) Η καταχώρηση στην ψηφιακή βάση δεδομένων, πράξεων μεταβολών αρμοδιότητας του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τα ακίνητα που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και

Τροφίμων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4061/2012, όπως εκάστοτε ισχύει.»

γ) Η παρ. 2 του άρθρου 15 του Π.δ. 107/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«2) Της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, προϊστάται υπάλληλος των κλάδων ΠΕ5 Επιθεωρητών ή ΠΕ10 Οικονομικού.»

Άρθρο 45

Ρυθμίσεις θεμάτων του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων

Για την πρόσληψη από τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) γεωτεχνικού προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου η προθεσμία του άρθρου 20 του ν. 4305/2014 (Α' 237) ορίζεται σε δώδεκα (12) μήνες και εφόσον έχει γίνει η σχετική πρόβλεψη για τις δαπάνες μισθοδοσίας στον εγκεκριμένο του προϋπολογισμό. Ειδικώς, η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 20 του ν. 4305/2014 για τη σύναψη συμβάσεων ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου κατ' επίκληση της υπ' αριθμ. ΔΙΠΑΔΔ/Φ.ΕΓΚΡ./38/29786/π.ε. εγκριτικής απόφασης της Επιτροπής της Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου 33/06 παρατείνεται κατά 60 ημέρες, αρχής γενομένης από της δημοσίευσης του παρόντος νόμου.

Άρθρο 46

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4235/2014 (Α' 32)

1. Το άρθρο 56 του ν. 4235/2014 (Α' 32) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 56

Αγορές Παραγωγών - Οικοτεχνία

1. α) Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα μπορούν να λειτουργούν αγορές παραγωγών. Στις αγορές παραγωγών συμμετέχουν αποκλειστικά παραγωγοί αγροτικών προϊόντων, με σκοπό την απευθείας διάθεση στο καταναλωτικό κοινό των νωπών αγροτικών προϊόντων που οι ίδιοι παράγουν ή/και μεταποιημένους το βασικό συστατικό των οποίων είναι δικής τους παραγωγής.

β) Για τη συμμετοχή σε αγορά παραγωγών, οι παραγωγοί πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (Μ.Α.Α.Ε.), σύμφωνα με τους νόμους 3874/2010 (Α' 151) και 2520/1997 (Α' 173), όπως κάθε φορά ισχύουν, να υποβάλουν αίτηση ενιαίας ενίσχυσης και ενιαία δήλωση καλλιέργειας/εκτροφής. Οι παραγωγοί συμμετέχουν στις αγορές παραγωγών των Περιφερειακών Ενοτήτων στις οποίες έχουν τις αγροτικές τους εκμεταλλεύσεις, καθώς και στις αγορές παραγωγών όμορων Περιφερειακών Ενοτήτων. Στις αγορές παραγωγών της Περιφέρειας Αττικής και της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης μπορούν να συμμετέχουν οι παραγωγοί αγορών παραγωγών απ' όλη τη χώρα.

γ) Για την οργάνωση των αγορών παραγωγών, συνιστάται ανά περιφερειακή ενότητα, αυτοδιαχειριζόμενος φορέας αστικού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα από τους ίδιους τους παραγωγούς, ορίζεται ο υπεύθυνος για τη λειτουργία τους και καταρτίζεται εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας. Κάθε αγορά παραγωγών μπορεί να λειτουργεί είτε σε δημόσιο χώρο που καθορίζεται μετά από έγκριση του οικείου Δήμου ή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας είτε σε ιδιωτικό χώρο με ευθύνη των ίδιων των παραγωγών.

2. α) Οικοτεχνία είναι η μεταποίηση, μικρής κλίμακας, γεωργικών προϊόντων από τον παραγωγό, στο χώρο της αγροτικής κατοικίας ή της αγροτικής εκμετάλλευσής του. Το βασικό συστατικό του τελικού προϊόντος πρέπει να είναι ίδιας παραγωγής. Τα προϊόντα οικοτεχνίας προορίζονται για άμεση διάθεση από τον οικοτέχνη στους χώρους παρασκευής, σε περιοδικές τοπικές εκδηλώσεις, σε λαϊκές αγορές, σε αγορές παραγωγών και σε επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και μαζικής εστίασης.

β) Δικαίωμα οικοτεχνικής παρασκευής μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων έχουν μόνο τα φυσικά πρόσωπα που είναι επαγγελματίες αγρότες εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (Μ.Α.Α.Ε.), σύμφωνα με τους νόμους 3874/2010 (Α' 151) και 2520/1997 (Α' 173), όπως κάθε φορά ισχύουν, υποβάλλουν αίτηση ενιαίας ενίσχυσης και ενιαία δήλωση καλλιέργειας/εκτροφής, καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους. Στην οικοτεχνική τους δραστηριότητα, οι επαγγελματίες αγρότες μπορούν να χρησιμοποιήσουν ως βασικό συστατικό του τελικού προϊόντος γεωργικά προϊόντα με ανώτατο όριο το σύνολο της παραγωγής τους. Ο παραγωγός που συμμετέχει σε αγροτικό συνεταιρισμό δύναται να χρησιμοποιεί στην οικοτεχνική του δραστηριότητα το μέρος της παραγωγής του που δεν υποχρεούται να διαθέτει στο συνεταιρισμό, σύμφωνα με το καταστατικό του.

γ) Στη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Εφαρμογών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνιστάται Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Οικοτεχνίας (ΚΗΜΟ), στο οποίο καταγράφονται οι παραγωγοί αλλά και τα είδη των προϊόντων που παράγονται στα πλαίσια της οικοτεχνίας. Για την εγγραφή και την ανανέωση εγγραφής στο ΚΗΜΟ ορίζεται παράβολο δέκα (10) ευρώ.

3. α) Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται:

αα) Τα αρμόδια όργανα, τα δικαιολογητικά και η τηρούμενη διαδικασία για την έναρξη, τη χωροθέτηση και την παύση λειτουργίας των αγορών παραγωγών.

ββ) Οι κανόνες λειτουργίας των αγορών παραγωγών, ο έλεγχος τήρησης των κανόνων αυτών, η επιβολή διοικητικών κυρώσεων κατά των παραβατών, τα αρμόδια όργανα ελέγχου και εποπτείας και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου 1.

β) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται τα είδη των προϊόντων οικοτεχνίας, οι όροι και οι προϋποθέσεις παραγωγής, μεταποίησης, μεταφοράς, διάθεσης και έκθεσης αυτών, τα της τήρησης, οργάνωσης και λειτουργίας του ΚΗΜΟ, η επιβολή κυρώσεων, οι αρμόδιες αρχές και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου 2.»

2. Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 2 του άρθρου 62 του ν. 4235/2014 (Α' 32) αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται τα αναγκαία συμπληρωματικά, οργανωτικά και εκτελεστικά μέτρα για την εφαρμογή των διατάξεων των κανονισμών και αποφάσεων των Οργάνων της ΕΕ, καθώς και για τη μεταφορά των οδηγιών των ιδίων ως άνω Οργάνων που αφορούν:

α) την Κοινή Αγροτική Πολιτική,

β) τους τομείς αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που εμπίπτουν στο πεδίο

εφαρμογής πολιτικών της ΕΕ εκτός της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, εφόσον δεν υφίσταται ειδική εξουσιοδότηση.

Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται ιδίως ο ορισμός αρμόδιων αρχών, η σύσταση και η συγκρότηση συλλογικών οργάνων, ο καθορισμός αρμοδιοτήτων και διοικητικών διαδικασιών, καθώς και η θέσπιση διοικητικών και ποινικών κυρώσεων σε βαθμό πλημμελήματος.»

Άρθρο 47

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4152/2013 (Α' 107)

Η περίπτωση 1 της υποπαραγράφου Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που εμπορεύεται λιπάσματα υποχρεούται να απασχολεί σε κάθε εγκατάσταση εμπορίας λιπασμάτων υπεύθυνο επιστήμονα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης.

Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παράγει και εμπορεύεται ή εμπορεύεται πολλαπλασιαστικό υλικό καλλιεργούμενων φυτικών ειδών υποχρεούται να απασχολεί σε κάθε εγκατάσταση παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών υπεύθυνο επιστήμονα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης. Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, όπως οι ανωτέρω επιχειρήσεις ορίζονται στη Σύσταση αριθμ. 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής (L 124/36/20.5.2003), μπορούν να απασχολούν υπεύθυνο επιστήμονα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μερικής απασχόλησης. Φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Α', Β' και μητρικών φυτειών αμπέλου που υπάγονται στην έννοια της πολύ μικρής επιχείρησης μπορούν να απασχολούν υπεύθυνο επιστήμονα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μερικής απασχόλησης ή με σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Φυτωριακή επιχείρηση τύπου Α' ή Β' ή μητρικών φυτειών αμπέλου που υπάγεται στην έννοια της πολύ μικρής επιχείρησης, και η οποία αποτελείται από μία ή περισσότερες εγκαταστάσεις παραγωγής και εμπορίας του υλικού αυτού εντός του δήμου της έδρας της επιχείρησης και των όμορων δήμων, νοείται ως ενιαία εγκατάσταση για την απασχόληση υπεύθυνου επιστήμονα. Με προεδρικό διάταγμα, μετά από πρόταση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά τους όρους και προϋποθέσεις απασχόλησης υπεύθυνου επιστήμονα στις επιχειρήσεις της παρούσας περίπτωσης.»

Άρθρο 48

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4036/2012 (Α' 8)

1. Η περίπτωση β' της παρ. 5 του άρθρου 35 του ν. 4036/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Μέχρι την 26η Νοεμβρίου 2016, η έκδοση συνταγής δύναται να γίνεται τη στιγμή της πώλησης των γεωργικών φαρμάκων. Στην περίπτωση αυτή, η ηλεκτρονική καταγραφή σε ειδικό έντυπο της πώλησης των γεωργικών φαρμάκων, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 36, μπορεί να υπέχει θέση συνταγής χρήσης γεωργικού φαρμάκου αναφέροντας πλήρως τα στοιχεία του επιστήμονα που την εξέδωσε.»

2. Μετά την περίπτωση γ' της παρ. 5 του άρθρου 35 του ν. 4036/2012 προστίθεται νέα περίπτωση δ' ως εξής:

«δ) Σε μεγέθη συσκευασιών γεωργικών φαρμάκων που:
αα) προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε υπαίθριες καλλιέργειες των οποίων η έκταση δεν υπερβαίνει τα χίλια τετραγωνικά μέτρα (1.000 τ.μ.) και

ββ) δεν φέρουν εικονογράμμα κινδύνου με νεκροκεφαλή και χιαστί οστά

εκδίδεται συνταγή ή τη στιγμή της πώλησης γίνεται ηλεκτρονική καταγραφή στο ειδικό έντυπο της πώλησης των γεωργικών φαρμάκων, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 36, η οποία υπέχει θέση συνταγής χρήσης γεωργικού φαρμάκου αναφέροντας πλήρως τα στοιχεία του επιστήμονα που την εξέδωσε. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επιστήμονας που διενέργησε την πώληση υποχρεούται να παρέχει γενικές πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον από τη χρήση γεωργικών φαρμάκων, ιδίως σχετικά με τις πηγές κινδύνου, την έκθεση, τον ορθό τρόπο αποθήκευσης, το χειρισμό και την εφαρμογή, καθώς και την ασφαλή τους διάθεση, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τα απόβλητα, καθώς και σχετικά με εναλλακτικές λύσεις χαμηλού κινδύνου.»

3. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης π' της παρ. 1 του άρθρου 50 του ν. 4036/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«π) Το περιεχόμενο και ο τύπος της συνταγής χρήσης γεωργικού φαρμάκου, η διαδικασία και ο τρόπος έκδοσής της, η διάρκεια ισχύος της, η επιστημονική μεθοδολογία που ακολουθείται για την έκδοση και την επιλογή των δραστικών ουσιών και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή των περιπτώσεων της παραγράφου 5 του άρθρου 35.»

Άρθρο 49 Μεταβατικές διατάξεις

1. Το «Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων» που συστάθηκε στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο άρθρο 2 του ν. 4015/2011 (Α' 210), στα πλαίσια άσκησης της κρατικής εποπτείας επί των ΑΣ, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 12 του Συντάγματος, συνεχίζει να λειτουργεί και να τηρείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, και μετονομάζεται σε «Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων» του άρθρου 19.

2. Όσοι ΑΣ λειτουργούν και είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του άρθρου 2 του ν. 4015/2011 κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεούνται να τροποποιήσουν τα καταστατικά τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και να προσαρμοστούν στη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 4 ως προς τον αριθμό των μελών τους, εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του. Μετά την πάροδο της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, οι ΑΣ που δεν έχουν προσαρμόσει το καταστατικό τους, διαγράφονται από το μητρώο.

3. Οι ΑΣ, οι οποίοι δεν έχουν υποβάλει αίτηση πρώτης εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 2 του ν. 4015/2011, καθώς και αυτοί που έχουν καταχωριστεί στο μητρώο αυτό ως ανενεργοί, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, μπορούν, εντός ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου:

α) να συγχωνευθούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24, με άλλον υφιστάμενο κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ΑΣ, που είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο του ν. 4015/2011 ή

β) να αποφασίσουν τη λύση τους και τη θέση τους σε εκκαθάριση.

4. α) Οι ΚΕΣΕ του ν. 2810/2000 που διατηρήθηκαν σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 50 του ν. 4315/2014 (Α' 269) και λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεούνται να μετατραπούν σε ΚΕΑΣ ή ΚΑΣ, με απόφαση των γενικών τους συνελεύσεων, μέσα σε ένα (1) έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, ΚΕΣΕ που δεν έχουν μετατραπεί δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

β) Οι ΚΕΣΕ πλην εκείνων της περίπτωσης α' και οι ΚΑΣΟ του ν. 2810/2000, με καθαρή οικονομική θέση ή σχέδιο βιωσιμότητας που έχει εγκριθεί από τον πιστωτή με το μεγαλύτερο ύψος απαιτήσεων, που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεούνται να μετατραπούν σε ΑΣ του παρόντος νόμου μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του με τη συγχώνευση των αγροτικών συνεταιρισμών μελών τους, μετά από απόφαση των γενικών συνελεύσεων των ΚΕΣΕ και ΚΑΣΟ που μετατρέπονται, η οποία λαμβάνεται με την απαρτία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 13 και την πλειοψηφία της παραγράφου 1 του άρθρου 14. Μέλη των ΑΣ που προέρχονται από τη μετατροπή γίνονται αυτοδικαίως τα φυσικά πρόσωπα που είναι μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών μελών των ΚΕΣΕ και ΚΑΣΟ που μετατρέπονται. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 24. Μετά την πάροδο της προθεσμίας των έξι (6) μηνών, ΚΕΣΕ και ΚΑΣΟ που δεν έχουν μετατραπεί δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

5. Οι ΣΕ του ν. 2810/2000, που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεούνται να μετατραπούν σε ΑΕΣ του άρθρου 33, με απόφαση των γενικών τους συνελεύσεων, μέσα σε ένα (1) έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, ΣΕ που δεν έχουν μετατραπεί δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

6. ΕΑΣ, ΚΕΣΕ και ΚΑΣΟ του ν. 2810/2000, οι οποίες έχουν ήδη μετατραπεί σε αγροτικούς συνεταιρισμούς ή σε αγροτική εταιρική σύμπραξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4015/2011, μπορούν να διενεργήσουν εκ νέου, εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, οποιαδήποτε πράξη είτε παρέλειψαν να διενεργήσουν είτε διενήργησαν πλημμελώς, η οποία αφορά στη διαδικασία συγχώνευσης ή μετατροπής τους. Οι πράξεις αυτές πρέπει να εγκριθούν από τη γενική συνέλευση του νέου αγροτικού συνεταιρισμού ή της αγροτικής εταιρικής σύμπραξης.

7. Αγροτικές εταιρικές συμπράξεις που συστάθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 4015/2011 και υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζουν να λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 33 του παρόντος νόμου.

8. Διεπαγγελματικές οργανώσεις που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου συνεχίζουν να λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 του παρόντος νόμου.

9. Αγροδιατροφικές συμπράξεις που συστάθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 4015/2011 και υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζουν να λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 35 του παρόντος νόμου.

10. Οργανώσεις παραγωγών, ομάδες παραγωγών και ενώσεις ομάδων παραγωγών που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου συνεχίζουν να λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 50 **Καταργούμενες διατάξεις**

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

- α) Ο ν. 2810/2000 (Α' 61), όπως ισχύει.
  - β) Το άρθρο 31 και η παρ. 7 του άρθρου 47 του ν. 2169/1993 (Α' 149) και διατηρείται σε ισχύ το άρθρο 44 και οι παράγραφοι 1 έως 6 και 8 του άρθρου 47.
  - γ) Τα άρθρα 1 έως 4 και 6 έως 16, 18, 19, και 19α του ν. 4015/2011 (Α' 210), όπως ισχύουν.
  - δ) Η παρ. 15 του άρθρου 61 του ν. 4277/2014 (Α' 156), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 4305/2014 (Α' 237).
  - ε) Η παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 4315/2014 (Α' 269).
  - στ) Το άρθρο 1 του ν. 2732/1999 (Α' 154), όπως ισχύει.
  - ζ) Η παρ. 5 του άρθρου 62 του ν. 4235/2014 (Α' 32).
  - η) Κάθε άλλη διάταξη, γενική ή ειδική, η οποία έρχεται σε αντίθεση ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.
2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται το β.δ. από 30.11.1940 «Περί επιθεωρήσεως σφαγίων» (Α' 419).

Άρθρο 51

1. Το άρθρο 97 του ν. 4368/2016 (Α' 21) αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης νόμου, οι κεντρικές, οι αποκεντρωμένες και όλες εν γένει οι υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, καθώς και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας, με απόφαση του Διοικητικού τους Συμβουλίου (Δ.Σ.) ή της Διοίκησης ή του κατά περίπτωση αρμόδιου οργάνου τους, δύνανται για την καθαριότητα των κτιρίων της ευθύνης τους και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, καθώς και για τις ανάγκες σίτισης και φύλαξής τους, να συνάπτουν ατομικές συμβάσεις έργου ή μίσθωσης έργου ή παροχής υπηρεσιών, μέχρι τις 31.12.2017, με φυσικά πρόσωπα, που εργάζονταν ή εργάζονται αυτοπροσώπως, χωρίς να απασχολούν προσωπικό, στον καθαρισμό ή τη φύλαξη ή τη σίτιση των παραπάνω φορέων, βάσει οποιασδήποτε έννομης σχέσης ή σύμβασης, συναφθείσας είτε απευθείας με τους φορείς αυτούς είτε με τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

β. Τα φυσικά πρόσωπα που συνάπτουν συμβάσεις σύμφωνα με το παρόν άρθρο υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Το κόστος σύναψης των συμβάσεων αυτών βαρύνει και εκκαθαρίζεται σε βάρος των πιστώσεων των προϋπολογισμών των φορέων της παραγράφου α' του παρόντος και πρέπει να βρίσκεται εντός των ορίων των εγγεγραμμένων διαθέσιμων πιστώσεων του προϋπολογισμού τους, όπως αυτές έχουν εκτιμηθεί για την κάλυψη των αναγκών καθαριότητας, σίτισης και φύλαξης.

γ. Η συμφωνούμενη χρηματική αντιπαροχή κάθε ατομικής σύμβασης της παραγράφου α' δεν μπορεί να υπερβαίνει τη συνολική ανά φυσικό πρόσωπο μηνιαία

αμοιβή που θα λάμβανε ένας μόνιμος υπάλληλος της αντίστοιχης κατηγορίας στον ίδιο φορέα. Στη διαμόρφωση της παραπάνω χρηματικής αντιπαροχής συμπεριλαμβάνονται και όλα τα αντίστοιχα προβλεπόμενα επιδόματα, προσαυξήσεις και αποζημιώσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του ενιαίου μισθολογίου, όπως εκάστοτε ισχύουν. Στο διαμορφούμενο κατά τον ανωτέρω τρόπο ποσό χρηματικής αντιπαροχής, δεν περιλαμβάνονται και δεν παρακρατούνται οι εργοδοτικές εισφορές, οι οποίες και υπολογίζονται, ως ποσοστό, επιπλέον στο ποσό αυτό.

δ. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, δύνανται να ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διαδικασία, τους όρους και σε κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με τις συμβάσεις του παρόντος άρθρου.

Συμβάσεις που έχουν συναφθεί έως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 97 του ν. 4368/2016 (Α' 21), όπως ίσχυε, υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου από την ημερομηνία της σύναψής τους, οι δε σχετικές με αυτές δαπάνες θεωρούνται σύννομες και εκκαθαρίζονται σε βάρος των πιστώσεων των προϋπολογισμών των παραπάνω φορέων.»

2α. Μετά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 44 του ν. 4368/2016 (Α' 21) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Το ίδιο ισχύει και για όσους συμμετείχαν στην υπ' αριθμ. Α2γ/Γ.Π 7237/29.1.2016 προκήρυξη κενών και κενούμενων θέσεων Γενικών Νοσοκομείων - Κέντρων Υγείας, Π.Ε.Δ.Υ.-Κέντρων Υγείας, Π.Ε.Δ.Υ. - Πολυδύναμων Περιφερειακών Ιατρείων, Π.Ε.Δ.Υ. - Περιφερειακών Ιατρείων, Π.Ε.Δ.Υ. - Ειδικών Περιφερειακών Ιατρείων και πλοίων του Υπουργείου Υγείας και δεν επελέγησαν.»

β. Στο τέλος της παρ. 6 του άρθρου 44 του ν. 4368/2016 (Α' 21) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Τα ίδια δικαιώματα έχουν και οι επιλεγέντες από την υπ' αριθμ. Α2γ/Γ.Π 7237/29.1.2016 προκήρυξη κενών και κενούμενων θέσεων Γενικών Νοσοκομείων - Κέντρων Υγείας, Π.Ε.Δ.Υ. - Κέντρων Υγείας, Π.Ε.Δ.Υ. - Πολυδύναμων Περιφερειακών Ιατρείων, Π.Ε.Δ.Υ.-Περιφερειακών Ιατρείων, Π.Ε.Δ.Υ.-Ειδικών Περιφερειακών Ιατρείων και πλοίων του Υπουργείου Υγείας, μετά την ανάληψη της υπηρεσίας για την εκπλήρωση της υποχρεωτικής υπηρεσίας υπαίθρου.»

γ. Η παρ. 5 του άρθρου 44 του ν. 4368/2016 (Α' 21) αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Στον Διοικητή της αρμόδιας Υ.Πε. εκχωρούνται, από τις αρμοδιότητες του τμήματος Ιατρών Υπόχρεων και επί τηθεία Υπηρεσίας Υπαίθρου της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης γ' της παρ. 3 του άρθρου 6 του Π.δ. 106/2014 (Α' 173), η απόσπαση των Ιατρών Υπηρεσίας Υπαίθρου σε Νοσοκομεία της χώρας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 1963/1991 (Α' 183), καθώς και η έγκριση της παράτασης της θητείας των ιατρών υπηρεσίας υπαίθρου σε Π.Ε.Δ.Υ. - Περιφερειακά Ιατρεία, Π.Ε.Δ.Υ. - Κέντρα Υγείας, Π.Ε.Δ.Υ. - Πολυδύναμα Περιφερειακά Ιατρεία, Π.Ε.Δ.Υ. - Ειδικά Περιφερειακά Ιατρεία και Γενικά Νοσοκομεία - Κέντρα Υγείας της χώρας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 του ν. 4316/2014 (Α' 270). Η απόφαση της παράτασης και η ενδεχόμενη μη αποδοχή αυτής, καθώς επίσης και η αιφνίδια παραίτηση των ιατρών υπηρεσίας υπαίθρου που υπηρετούν με παράταση θα κοινοποιείται από τις αρμόδιες Δ.Υ.Πε. εντός δέκα (10) ημερών στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας.»

δ. Στην πρώτη παράγραφο της περίπτωσης Γ' της παρ. 11 του άρθρου 45 του ν. 3205/2003 (Α' 297), όπως ισχύει, η φράση «των εδαφίων ι έως ιν», αντικαθίσταται με τη φράση «των εδαφίων ι έως ν». Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από 4.12.2015.

3. Το άρθρο 58 του ν. 4316/2014 (Α' 270), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας ιδρύονται, μετατρέπονται, συγχωνεύονται και καταργούνται δημόσια ΙΕΚ του ν. 4186/2013 (Α' 193) της ομάδας προσανατολισμού Υγείας και Πρόνοιας του άρθρου 24 της παραγράφου ζ' του ίδιου νόμου, που τελούν υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργείου Υγείας. Η αρμοδιότητα της οργάνωσης και λειτουργίας αυτών ανήκει στα νοσηλευτικά ιδρύματα, όπου λειτουργούν και συνιστούν παραρτήματα αυτών. Η αρμοδιότητα διαμόρφωσης και εποπτείας του εκπαιδευτικού πλαισίου τους ανήκει στη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας ορίζεται η έναρξη λειτουργίας τους (χειμερινό και εαρινό εξάμηνο), η ειδικότητα και το Νοσοκομείο στο οποίο λειτουργούν και στεγάζονται. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Υγείας ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά στη λειτουργία, το προσωπικό των ΙΕΚ, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Οι οργανικές θέσεις που κατέχει το εκπαιδευτικό, διοικητικό και λοιπό προσωπικό (ΤΕ Επιμελητών) που υπηρετεί στις καταργούμενες δυνάμεις του ν. 4186/2013 Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ) Βοηθών Νοσηλευτών του ν. 3475/2006 αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας, μεταφέρονται αυτοδικαίως, καθώς και το προσωπικό που υπηρετεί σε αυτές, με την ίδια σχέση εργασίας και στην ίδια κατηγορία, κλάδο, βαθμό και ειδικότητα στα αντίστοιχα Δ.Ι.Ε.Κ. του ν. 4186/2013 αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας που συνιστούν παραρτήματα των ιδίων Νοσοκομείων. Οι άδειες και το ωράριο του εκπαιδευτικού προσωπικού των Δ.Ι.Ε.Κ. του ν. 4186/2013 διέπονται από τις κείμενες διατάξεις που ισχύουν για το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι κενές οργανικές θέσεις των κλάδων ΠΕ14 και ΠΕ 18 των ΕΠΑΣ Βοηθών Νοσηλευτών αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας μεταφέρονται και εντάσσονται στα Δ.Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας.

Οι οργανικές θέσεις κλάδου ΠΕ17 μετατρέπονται σε οργανικές θέσεις κλάδου ΠΕ18 μετά την με οποιοδήποτε τρόπο αποχώρηση των υπαλλήλων που τις κατέχουν.

Η μεταφορά και ένταξη του ανωτέρω προσωπικού γίνεται με διαπιστωτική πράξη του Διοικητή του οικείου Νοσοκομείου.

Η ισχύς των προηγούμενων εδαφίων ανατρέχει στις 15.9.2015.

Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος τα προσόντα του εκπαιδευτικού προσωπικού των Δ.Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας είναι κατά κατηγορία, ειδικότητα και κλάδο αυτά που ορίζονται στο άρθρο 14 του ν. 1566/1985 (Α' 37), όπως ισχύει.

Όσοι καταλαμβάνουν εφεξής θέσεις εκπαιδευτικού προσωπικού εκτός των ανωτέρω προσόντων πρέπει να κατέχουν πιστοποιημένη επάρκεια για την επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης, όπως

προσδιορίζεται σχετικά στο εκάστοτε ισχύον πιστοποιημένο Επαγγελματικό Περίγραμμα Εκπαιδευτή. Οι οργανικές θέσεις διοικητικού και λοιπού προσωπικού (ΤΕ Επιμελητών) των Δ.Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας καταργούνται με την καθ' οιονδήποτε τρόπο αποχώρηση από τις θέσεις αυτές του προσωπικού που τις καταλαμβάνει δυνάμει της παραγράφου 2, εδάφιο α' του παρόντος.

3. Σε περίπτωση κατάργησης Δ.Ι.Ε.Κ., το εκπαιδευτικό, διοικητικό και λοιπό προσωπικό (ΤΕ Επιμελητών) που υπηρετεί σε αυτό μεταφέρεται στη νοσηλευτική (το εκπαιδευτικό και λοιπό προσωπικό {ΤΕ Επιμελητών}) και στη διοικητική (το διοικητικό προσωπικό) υπηρεσία των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων που υπάγεται ή των μονάδων ΠΕΔΥ της ίδιας Υγειονομικής Περιφέρειας.»

4.α. Στην παρ. 2 του άρθρου 73 του ν. 4368/2016 (Α' 21) η ημερομηνία «30.6.2015» αντικαθίσταται με την ημερομηνία «31.3.2016».

β. Η ισχύς των προβλεπόμενων στην παρ. 28 του άρθρου 66 του ν. 3984/2011 (Α' 150) και στο άρθρο 37 του ν. 4238/2014 (Α' 38), όπως παρατάθηκαν, παρατείνεται μέχρι 31.3.2016.

5. Οι θέσεις του ήδη υπηρετούντος τακτικού νοσηλευτικού, παραϊατρικού και λοιπού προσωπικού, όλων των κλάδων και κατηγοριών, της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Υγείας και των φορέων Εποπτείας του, οι οποίες κενώνονται, λόγω της κατάληψης νέων θέσεων σε άλλους φορείς από το ανωτέρω προσωπικό, έπειτα από επιτυχία αυτού στους διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ, καλύπτονται από τους ακολουθούντες στους πίνακες κατάταξης, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης. Η διάταξη αυτή ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσής των 4Κ (ΦΕΚ 5/15.10.2015) και 5Κ (ΦΕΚ 6/27.10.2015) προκηρύξεων του ΑΣΕΠ. Τυχόν περαιτέρω λεπτομέρειες δύνανται να καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Υγείας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού.

6.α. Στο τέλος της περίπτωσης β' της παρ. 7 του άρθρου 90 του ν. 4368/2016 (Α' 21) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Τα εκδιδόμενα από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., δυνάμει των διατάξεων του Ν.δ. 496/1974, χρηματικά εντάλματα πληρωμής υπέρ των παρόχων υγείας, πλην φαρμακοποιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις περιπτώσεις α' και β' της παρούσας παραγράφου, συνοδεύονται από τα έγγραφα των αρμόδιων οργάνων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. που πιστοποιούν την τήρηση και το αποτέλεσμα της διαδικασίας εκκαθάρισης των οφειλών με δειγματοληψία. Ο προληπτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των εν λόγω χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής διενεργείται με βάση τα ίδια έγγραφα, ενώ παρέχεται πλήρης πρόσβαση στα δικαιολογητικά δαπανών ασφαλισμένων με βάση τα οποία διενεργήθηκε η εκκαθάριση με δειγματοληψία. Σε κάθε περίπτωση, ο/η Επίτροπος δύναται να επεκτείνει τον έλεγχο στο σύνολο των δικαιολογητικών που στηρίζουν την εκάστοτε εντελλόμενη δαπάνη, έστω και αν αυτά δεν συμπεριλήφθηκαν στο δείγμα.»

β. Στο τέλος της περίπτωσης δ' της παρ. 5 του άρθρου 12 του ν. 3816/2010 (Α' 6), όπως ισχύει προστίθεται εδάφιο ως εξής :

«Η διοικητική ποινή του αποκλεισμού από τη θετική λίστα επιβάλλεται και σε κάτοχο ΚΑΚ, ο οποίος δεν προσέρχεται ενώπιον της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης.»

γ. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, διαγράφονται, ισόποσα, οι απαιτήσεις των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων του Ε.Σ.Υ. (ΝΠΔΔ) έναντι του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., που προέρχονται από υπηρεσίες παρασχεθείσες σε ασφαλισμένους αυτού (εισπρακτέα νοσήλια) στο ύψος των ετησίων χρηματοδοτήσεων τους από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (Φ.210/ΚΑΕ 2325, 2326), για τα έτη 2012, 2013 και 2014, ανεξαρτήτου του χρόνου τιμολόγησής τους, με διαγραφή των αντίστοιχων υποχρεώσεων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. προς τα ανωτέρω Νοσηλευτικά Ιδρύματα, που προέρχονται από τις προαναφερόμενες υπηρεσίες.

Οι ως άνω φορείς υποχρεούνται να προβούν στην απεικόνιση του αποτελέσματος των αναφερομένων στην ανωτέρω παράγραφο διαγραφών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, στις λογιστικές καταστάσεις (ισολογισμούς) της οικονομικής χρήσης του έτους 2016.

7. Στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 3580/2007 (Α' 134), όπως ισχύει, μετά τις λέξεις «πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας» προστίθεται φράση ως εξής:

«ή τον προϋπολογισμό του Ε.Κ.Α.Β., εάν καλύπτουν ανάγκες του Ε.Κ.Α.Β.»

8. Η θητεία των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των Νοσοκομείων παρατείνεται από τη λήξη της και μέχρι το διορισμό νέου Διοικητή ή/και Αναπληρωτή Διοικητή, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης. Η διάταξη αυτή ισχύει από 1.12.2016.

Άρθρο 52

Στο τέλος του ένατου εδαφίου της παρ. Α.1 του άρθρου 20 του ν. 4354/2015 (Α' 176) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Συγκεκριμένα για το έτος 2016 οι σχετικές αποφάσεις των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ. που έχουν δημοσιευθεί ή πρόκειται να δημοσιευθούν εντός του α' εξαμήνου του έτους, ισχύουν αναδρομικά από 1.1.2016.»

Άρθρο 53

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και του Υπουργού Επικρατείας, στον οποίον έχουν ανατεθεί οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας, συνιστάται Ειδική Υπηρεσία επικοινωνιακού σχεδιασμού προσφυγικής και μεταναστευτικής πολιτικής, η οποία υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας και έχει ως σκοπό τον επικοινωνιακό σχεδιασμό, τον αποτελεσματικό συντονισμό των επικοινωνιακών δράσεων των συναρμόδιων αρχών και υπηρεσιών, καθώς και την ενημέρωση των εκπροσώπων των ελληνικών και διεθνών μέσων μαζικής ενημέρωσης και της κοινής γνώμης για θέματα που αφορούν στην προσφυγική και μεταναστευτική πολιτική.

2. Με την ίδια απόφαση εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της ειδικής υπηρεσίας, καθορίζεται η οργάνωση, ο αριθμός και η σύνθεση του προσωπικού κατά κατηγορία και κλάδο, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία της.

3. Παράλληλα ορίζεται ότι η εν λόγω ειδική υπηρεσία δύναται να συγκροτηθεί ως ενιαίος διοικητικός τομέας, του οποίου θα προϊστάται μετακλητός ειδικός γραμμα-

τέας με βαθμό 2ο της κατηγορίας ειδικών θέσεων, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 53 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.δ. 63/2005 (Α' 98).

Άρθρο 54

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4354/2015

Το άρθρο 18 του ν. 4354/2015 (Α' 176) τροποποιείται ως εξής:

«Το επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4024/2011 εξακολουθεί να καταβάλλεται στο ίδιο ύψος, με τους ίδιους όρους και με τις ίδιες προϋποθέσεις στους δικαιούχους που έχουν οριστεί με τις υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω διατάξεων, καθώς και αυτών του άρθρου 67 του ν. 4235/2014 (Α' 32), εκτός από τις περιπτώσεις πλήρους απαλλαγής από τα καθήκοντα ή την εργασία τους για συνδικαλιστικούς λόγους με την επιφύλαξη της επικείμενης ευθυγράμμισης του σχετικού καθεστώτος με την αντίστοιχη ευρωπαϊκή νομοθεσία έως τις 31.12.2017.»

Άρθρο 55

Παράταση προθεσμίας προσκόμισης επικαιροποιημένων στοιχείων του άρθρου 4 του ν. 3869/2010 (Α' 130)

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 2 της υποπαραγράφου Α.4 της παραγράφου Α' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94), όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου τρίτου του ν. 4366/2016 (Α' 18), αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι οφειλότες, των οποίων η κύρια αίτηση εκκρεμούσε στις 19 Αυγούστου 2015, υποχρεούνται έως τις 30 Ιουνίου 2016, και εφόσον μέχρι τότε δεν έχει λάβει χώρα συζήτηση της αιτήσεώς τους, να υποβάλουν στη γραμματεία του Δικαστηρίου, όπου τηρείται ο φάκελος της αιτήσεώς τους, επικαιροποιημένα τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010.»

Άρθρο 56

Η ισχύς της αριθ. ΔΔΠ0005159/586Β ΕΞ 2015/7.4.2015 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης «Απευθείας παραχώρηση, με αντάλλαγμα, του δικαιώματος απλής χρήσης αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης μεγάλων λιμνών και πλεύσιμων ποταμών, στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' Βαθμού» (Β' 578), όπως ισχύει, παρατείνεται έως 30.4.2017. Συμβάσεις παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης σε τρίτους που έληξαν ή λήγουν έως την 30.4.2016, δεν παρατείνονται.

Άρθρο 57

Στην παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 998/1979, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 36 του ν. 4280/2014, προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Στις εν λόγω εκτάσεις το πλαίσιο διάνοιξης οδών ορίζεται από τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 15 του άρθρου 45 του παρόντος.»

Άρθρο 58

Στο ν. 4251/2014 προστίθεται άρθρο 13α ως ακολούθως:

«Άρθρο 13α

Απασχόληση παράτυπα διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών στην αγροτική οικονομία

1. Αν οι θέσεις εργασίας που προβλέπονται στην κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του παρόντος για την εργασία στην αγροτική οικονομία δεν καλυφθούν με την διαδικασία των άρθρων 12 και 13 του παρόντος, μπορεί ο εργοδότης να υποβάλει στην αρμόδια υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του τόπου διαμονής του αίτηση για την κατ' εξαίρεση απασχόληση πολιτών τρίτων χωρών, οι οποίοι στερούνται τίτλου διαμονής στην χώρα, προκειμένου για την αντιμετώπιση επείγουσών αναγκών της αγροτικής εκμετάλλευσης. Στην αίτηση αναγράφονται ο αριθμός των θέσεων εργασίας σύμφωνα με την αντιστοιχία καλλιεργήσιμης έκτασης ή ζωικού κεφαλαίου ανά εργαζόμενο κατ' εφαρμογή της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 3 του άρθρου 11, τα στοιχεία και η ιθαγένεια των προς απασχόληση πολιτών τρίτων χωρών, η ειδικότητα και το χρονικό διάστημα της απασχόλησης. Η αίτηση συνοδεύεται από:

α) την Ενιαία Δήλωση Καλλιέργειας ή την Ενιαία Δήλωση Εκτροφής του άρθρου 9 του ν. 3877/2010 (Α' 160),

β) υπεύθυνη δήλωση του εργοδότη ότι αντιμετωπίζει κατάσταση ανωτέρας βίας εφόσον αδυνατεί να συνάψει εγκαίρως νόμιμες συμβάσεις εργασίας για την αντιμετώπιση των αναγκών της εκμετάλλευσής του,

γ) τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 13 δικαιολογητικά.

2. Οι αιτήσεις εξετάζονται με την χρονική σειρά υποβολής τους από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος μπορεί να εκδώσει πράξεις έγκρισης για την κατ' εξαίρεση απασχόληση παράτυπα διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών, μέχρις ότου συμπληρωθεί ο αριθμός εργαζόμενων που προβλέπει η κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 11. Η χορηγηθείσα έγκριση για την κατ' εξαίρεση απασχόληση των πολιτών τρίτων χωρών συνιστά λόγο αναβολής απομάκρυνσης και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3907/2011 (Α' 7). Η αρμόδια υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποστέλλει στην κατά τόπον αρμόδια Αστυνομική Διεύθυνση την χορηγηθείσα πράξη έγκρισης. Σε περίπτωση που έχει ήδη εκδοθεί απόφαση επιστροφής, η αρμόδια αστυνομική αρχή εκδίδει, βεβαίωση αναβολής απομάκρυνσης κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 3907/2011, εφόσον δεν συντρέχει σπουδαίος λόγος δημόσιας τάξης και ασφάλειας, σύμφωνα με την περίπτωση γ' του άρθρου 6. Σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής, εκδίδεται απόφαση επιστροφής από την αρμόδια αστυνομική αρχή και, ακολούθως, εκδίδεται βεβαίωση αναβολής απομάκρυνσης κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 3907/2011. Οι πολίτες τρίτων χωρών, των οποίων αναβλήθηκε η απομάκρυνση, υποβάλλουν στην Περιφέρεια του τόπου διαμονής τους αίτηση χορήγησης άδειας εργασίας κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 της αριθ. 53619/735/2015 απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β' 2631). Η Περιφέρεια κοινοποιεί υποχρεωτικά τις χορηγούμενες άδειες εργασίας στον κατά τόπον αρμόδιο ανταποκριτή

του ΟΓΑ και στο κατά τόπον αρμόδιο τμήμα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας.

3. Εργοδότης που απασχολεί πολίτες τρίτων χωρών κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν υπόκειται στις κυρώσεις των άρθρων 85, 87 και 88 του ν. 4052/2012 (Α' 41).

4. Οι πολίτες τρίτων χωρών που απασχολούνται κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου στην αγροτική οικονομία ασφαλιζονται στον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων με εργόσημο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 27 του ν. 2639/1998 (Α' 205) και του άρθρου 20 του ν. 3863/2010 (Α' 115).

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την προσμέτρηση των δαπανών που προκύπτουν από το παράβολο στα έξοδα των εργατών, για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματός τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

Άρθρο 59

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 1474/1984 (Α' 128), μετά την περίπτωση θ' προστίθεται περίπτωση ι' ως εξής:

«ι) Το ΓΕΩΤΕΕ, μπορεί είτε αυτοτελώς είτε συνάπτοντας προγραμματικές συμβάσεις με φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, να παρέχει τη συνδρομή και υπηρεσίες του σε οργανισμούς, επιχειρήσεις, ιδιώτες και μέλη του, για την επίλυση ζητημάτων του αντικειμένου του και προώθηση του σκοπού του, μέσω μελετών, γνωμοδοτήσεων και συμβουλευτικών δραστηριοτήτων και να παρέχει τη συνδρομή του σε εκπαιδευτικούς φορείς για παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και κατάρτισης, μεταπτυχιακών προγραμμάτων και λοιπών προγραμμάτων, έναντι αμοιβής, το ύψος της οποίας καθορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΓΕΩΤΕΕ. Επιπλέον μπορεί να υλοποιεί και να συμμετέχει στην υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους, από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από διεθνείς οργανισμούς. Τα προκύπτοντα έσοδα κατατίθενται σε διακεκρωμένο κωδικό εσόδων του ΓΕΩΤΕΕ και διατίθενται αποκλειστικά για την κάλυψη των νομοθετημένων σκοπών του, όπως αυτοί καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Για την αποτελεσματικότερη παροχή των ως άνω υπηρεσιών του, το ΓΕΩΤΕΕ μπορεί να συστήνει αμειβόμενες επιτροπές.»

2. Στην παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 1474/1984, μετά την περίπτωση η' προστίθενται νέες περιπτώσεις θ' και ι' ως εξής:

«θ) Έσοδα από την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, υπηρεσιών εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και κατάρτισης προς οργανισμούς, επιχειρήσεις, ιδιώτες και μέλη του ΓΕΩΤΕΕ.

ι) Έσοδα από την υλοποίηση και συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους, την Ευρωπαϊκή Ένωση ή διεθνείς οργανισμούς.»

3. Μετά την παρ. 7 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176) προστίθεται νέα παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Για τους ελέγχους της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 3460/2006 (Α' 105), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 27 του ν. 3698/2008 (Α' 198) οι οποίοι διενεργούνται

εκτός ωραρίου και κατά τις εξαιρέσιμες Κυριακές και αργίες στα σημεία εισόδου, εξόδου και εκτελωνισμού, στους χώρους που τελούν υπό τελωνειακό καθεστώς, στα σφαγεία, καθώς και σε κάθε άλλο χώρο που διενεργούνται έλεγχοι - επιθεωρήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ενδοκοινοτικής διακίνησης, μετά από αίτηση κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου και εισπράττονται ανταποδοτικά τέλη καθορίζεται αποζημίωση για τους ελεγκτές με κοινή απόφαση των Υπουργών

Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.»

Άρθρο 60

Η λειτουργία των Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑΣ) του ν. 3475/2006 (Α' 146), αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, παρατείνεται και για τα σχολικά έτη 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 και παύει την 15η Σεπτεμβρίου 2022.

Άρθρο 61
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός από τη διάταξη της παραγράφου 13 του άρθρου 16, η ισχύς της οποίας αρχίζει δύο (2) έτη μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 26 Απριλίου 2016

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ Β. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ,
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΥΓΕΙΑΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 26 Απριλίου 2016

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ**ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

Το Εθνικό Τυπογραφείο είναι δημόσια υπηρεσία η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, με κύρια αποστολή την έντυπη και ηλεκτρονική έκδοση, εκτύπωση, διαχείριση και κυκλοφορία των φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) και την κάλυψη των εκτυπωτικών αναγκών του Δημοσίου. (ν. 3469/2006, Α' 131).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΕΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ**1. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)**

Η ηλεκτρονική μορφή των τευχών ΦΕΚ καθώς και διάφορες πληροφορίες που σχετίζονται με τα δημοσιεύματα σε αυτά, **διατίθενται δωρεάν από την ιστοσελίδα www.et.gr**. Για τα ΦΕΚ που δεν έχουν καταχωρισθεί στην ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου δίνεται η δυνατότητα δωρεάν αποστολής με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κατόπιν αίτησης που υποβάλλεται με τη συμπλήρωση ειδικής φόρμας στην ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου.

Η έντυπη μορφή των τευχών ΦΕΚ διατίθεται για μεμονωμένα φύλλα με το ανάλογο κόστος από το τμήμα Πωλήσεων απευθείας ή με ταχυδρομική αποστολή μέσω αίτησης παραγγελίας στα ΚΕΠ ενώ για ετήσια κυκλοφορία τευχών ΦΕΚ η διάθεση γίνεται υπό μορφή συνδρομής από το τμήμα Συνδρομητών.

Πληροφορίες σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την διαθεσιμότητα των τευχών και τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες θα βρείτε στην ιστοσελίδα. Επίσης στην ιστοσελίδα μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, εφόσον γνωρίζετε τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ).

Περισσότερες πληροφορίες για δημοσιεύματα και λοιπά θέματα, μπορείτε να αναζητήσετε από το Τμήμα Πληροφοριών καθώς και από το τηλεφωνικό κέντρο του Εθνικού Τυπογραφείου.

2. ΚΑΛΥΨΗ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ του Δημοσίου και των φορέων του

Το Εθνικό Τυπογραφείο μετά από σχετικό αίτημα φορέα του Δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει κάρτες, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους, φακέλους αλληλογραφίας, κ.ά. Επίσης σχεδιάζει και κατασκευάζει σφραγίδες.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ**1. ΜΕ ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ, ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ κ.λπ.**

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα.

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Ωράριο λειτουργίας για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ

Τμήμα Πωλήσεων: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Τμήμα Συνδρομητών: (Ημιόροφος, τηλ. 210 5279136)

Τμήμα Πληροφοριών: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφωνικό κέντρο 210 5279000)

Τμήμα Α1 Παραλαβής Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

2. ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΡΟΠΟ

Ιστοσελίδα: www.et.gr

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία της ιστοσελίδας: helpdesk.et@et.gr

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr

* 0 1 0 0 0 7 8 2 6 0 4 1 6 0 0 3 2 *

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 79 054
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://www.et.gr> - e-mail: webmaster.et@et.gr